De wegen

Marie Koenen

bron
Marie Koenen, *De wegen*. J.W. van Leeuwen (K. Fercken), Leiden 1916

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/koen006wege01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

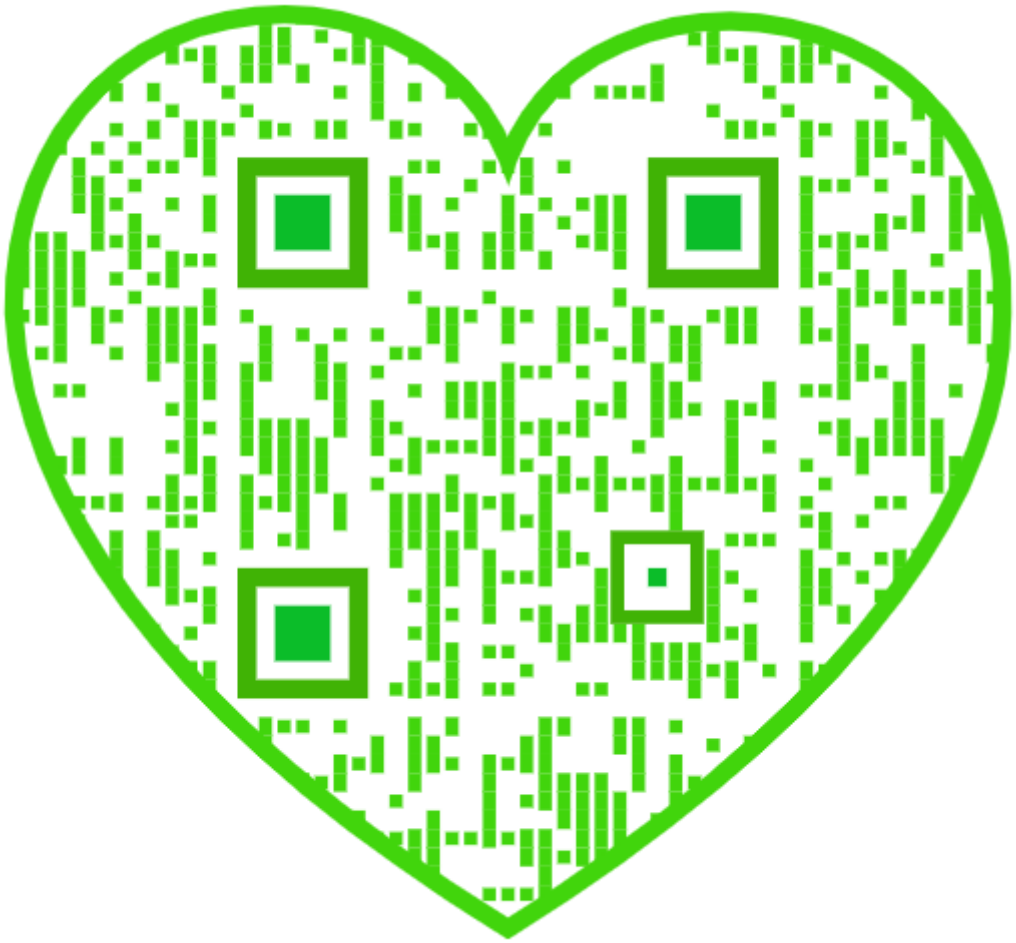

De wegen

De wegen

Ontsloten ooit der menschen handen
Hun uitgang in den wand der kim?
Vond ooit Verlangens schuwe schim
Hun eind aan aardrijks ijle randen?

Der wegen poorten zijn verscholen
Achter de kimmen van den tijd
In 't diepe Hart der eeuwigheid:
Van God naar God de wegen dolen.

Wij gaan, - wij zijn de vreemdelingen,
Kennen het eigen heimwee nauw,
Maar tasten staag, door schijn en dauw,
Vervluchtend schoon van schooner dingen.

Wij zijn die in Gods hoven zongen,
Nu zinnen naar 't vergeten lied,
Zinnend verouden door verdriet
Om 't lied, langs wegen nooit volzongen.

Wij dragen heugenis en hope
Van eeuwigheid naar eeuwigheid,
Gods glans en naklank door den tijd.
Der aarde wegen wijken open.

De luisterstille boomen reien
Bloeiende wake langs hun zoom
En huiven over onzen schroom
Het lommer van hun koele meien...

Opgang

Roeping

Wat wekte ons uit den al te laten droom?
Zie, uchtendschijnen komen langs onze oogen.
Naar de eerste daden tasten bang en loom
De handen, die niet langer torsen mogen
Haar rozenslingers, jonkheids luchten toom.
We tasten vaag, maar zoeken opgetogen
Een wenk? een stem? wat wekte ons uit den droom?
Wuivende vleugels? Droomen die ontvlogen?

We schouwen uit. We bidden om te weten.
Hooren maatval en gang van veler voeten,
En treden mee in 's levens schoonste scharen:
Menschen met menschen, die zich broeders heeten
En samen gaan in blijden moed gemoeten
Den Dood, die wenkt waar nieuwe dagen klaren.

De hemelstad

We gaan nu saam in vasten gang en maat.
We zien niet om en hooren niet wie hoonen.
We bidden voor wie dwalen, en er gaat
Huiver van meelij voor wie eenzaam wonen
In duister dal, nu over ons gelaat
Het licht neerstroomt, dat God uit Zijne tronen
En hooge zalen overschijnen laat
Om ons den weerschijn van Zijn stad te toonen.

De Dood waakt wenkend aan haar open poort.
We zijn bereid. We gaan in 't witte kleed.
Eén ging ons voor, die ons van onze zonden
Gezuiverd heeft in 't bloed uit Zijne wonden,
Hij, God en mensch, die leefde, minde en leed.
We gaan nu saam, we gaan in scharen voort.

De dood

We vreezen niet den stillen bleeken Dood.
Hij is van de aarde onze eenige beminde.
We brengen liefde en daad hem, roze rood
En witte lelie. Allen zijn we vrinden,
Omdat de Dood ons liefheeft, en ons noodt
Met d' eenen wenk te treden waar we vinden
Vol-schoonen vrede. Hij is wijs en groot
En lost ons alle vragen waar we op zinden.

Hij klemt ons vast aan zijn dieplevend hart.
We kreunen wel in zijne knellende armen,
Maar voelen ons verreinen in die pijn.
De ziel juicht, zalig in haar laatste smart:
Haar draagt de Dood, de Wil van Gods erbarmen,
Tot waar ze dichtst aan Jezus' hart zal zijn.

Domine probasti me

Psalm 138

Gij toetst mij, Heer, Gij kent mijn wil en weten,
Gij weet mijn nederzitten en mijn staan.
Gij ziet het sluippad waar mijn voeten gaan
En hoe ik buig dien levensweg te meten
Met gouden uren. Open voor Uw oogen,
Ontluikend in die zon, ligt heel mijn ziel,
En waar Uw schijn over haar gronden viel
Bloeien gedachten, die Ge gaslaat uit den hoogen.
Gij, ziener van mijn onbetreden weg,
Weet voor ik spreek, de woorden die 'k U zeg!

Gij weet alwetend 't jongste met het oude,
Mijn maker, en legde Uw hand zoo stil
Op mijnen schouder. 'k Voel haar zachten wil
Mij leiden door Uw weiden en Uw wouden.
Wel kijk ik uit het wondere te weten
Van Uwe kennis. Ze is zoo overgroot,
Ik tast vergeefs, als tast ik tot den dood.
Ge zijt te schoon. Ge zijt te hoog gezeten.
Waar kan mijn kleinheid schuilen voor Uw licht?
Mijn schaduw vluchten voor Uw aangezicht?

Waar zijt Gij niet? Mijn geest stijgt in de luchten:
Ze weemlen van Uw tegenwoordigheid.
Mijn geest daalt neer in afgronds duisterheid:
Uw stem verluidt door nevelen en zuchten.
En dragen vleugels mij bij 't dageklaren
Door zonneschemers, zinnend zit ik neer
Bij 't wijde water, en ik zie U weer
In uchtendschijnen op de zeeën waren.
Het was Uw hand, die mij hierhenen bracht,
Uw rechterhand, ze dwingt me trouw en zacht.

Het duistert. 'k Wil me bukken en verdwijnen.
Maar in den diepsten nacht raakt Gij mij aan,
En 'k zie verrukt de poorten opengaan
Van Uwen Dag, en Uwe hemelschijnen
Doorklaren 't zielsgeheime droeve weenen.
Gij, die de diepten van dit harte weet,
Ge maakt een blijdschap van mijn grievend leed,
Een lied van mijne pijn en 't bange stenen.
Ge hebt mijn aderen verweven met Uw zijn,
Mij, voor ik wás, verheven in Uw schijn.

Wel prachtig troont Gij in Uw eeuwigheden.
Maar Uwer werken kracht zoo wonderbaar,
Wordt mijne ziel diepst in haar zelf gewaar.
Ze looft U groot! Ze jubelt haar gebeden.
U, Schepper, was haar wezen niet verholen,
Ook 't lichaam niet, dat in geheimen schoot
Gij vormdet. Heel mijn kleinheid ligt U bloot.
Mijn dagen hebt Ge hunnen loop bevolen.
Waar zijn mijn dagen? of ik dwaal en zoek,
Ze staan met vaste letters in Uw boek.

Zie, God, ik moet Uw vrinden wel beminnen;
Want sterk en schoon zijn zij door Uwe kracht
En of 'k hun aantal ook te tellen tracht
Door dag en nacht, en weder zou beginnen:
Het gouden zand blijft door mijn vingers glijden...
Ik schouw U aan - mijn werk is niet vervuld.
Hoe kan het God, dat Gij nog haters duldt?
Mannen-des-bloeds mijn hart zal U vermijden,
Want hoont ge niet: ‘Ze droomen van Gods stad,
Terwijl ze ellendig dolen langs hun pad!’

Ik haat Uw haters, God. Ge ziet me kwijnen
En lijden om hun haat. Ik haat ze diep.
Beproeve God het harte dat Hij schiep,
En dat zijn blik over mijn wegen schijne!
En toets mij, Heer, en ken mijn wil en weten,
En weet mijn nederzitten en mijn staan.
Zie 't sluippad waar mijn moede voeten gaan,
Den tijd, waarmede ik mijnen weg wil meten.
En zoo die weg door zonde en duister leidt
Wend Gij hem om - naar de open eeuwigheid!

De worsteling

‘Ik zal u niet laten gaan, tenzij gij mij gezegend hebt’.
Gen. XXXII:26.

't Is in die neevlige ure
Als nog 't gemijmer van den nanacht kwijnt
In 't beven van het licht, en de uchtend schijnt
Door schemers. Al de bleeke sterren turen
Naar 't dagen heen.

Heel levens liefste have
Vergeten nu, dwaler naar 't komend, trad
Hij uit zijn tent langs 't schijn-bewaasde pad,
Hij, Jacob, die uit vrees, met rijke gave
Naar Esau's broedervrede wenscht te dingen,
De wrake schuwend van die harde hand.

Nu in dit uur, dat over 't doomend land
Het sluimerlicht op glans-bedauwde zwingen
Laag aanzweeft, - 't oog in schemers heen, de voeten
Diep door den dauw, komt in Gods eenzaamheid
Die vredezoeker, dien verlangen leidt
In uchtends stille rijk. Komen stoeten
Van volkeren hem na? Een volk van schimmen?

Hij is alleen. Het licht sluipt langs zijn kleed,
Dat sleept door 't schemer-zweven, waar hij treedt
Den blik ver heen naar droom-betogen kimmen.
Maar eensklaps deinst zijn tred. Hij staat besprongen
Van een onzichtbre kracht, die hem omwringt
Met klemmende verstikking, en hem dwingt
Tot strijd en sterken weerstand. Weggedrongen
Moet van zijn hart dat wezen zonder name
Of tastbaarheid.

‘'k Wil kennen wie gij zijt,
Aartsengel Gods, of demon die bestrijdt
Mijn levend leven. Zie, we strijden sámen!
En strijdt gij woest: ik zal u toch verwinnen.
Wel deed ik nooit als vredes zachte werk,
Maar ik voel mijn hand geijzerd, de armen sterk,
En 'k slinger u van 't hart....
Zelfs zwakheid moet verwinnen
Een kracht, die zoo haar krachten doet ontwaken!
Demon of deugd, Gij, geest der eenzaamheid
Of 's hemels macht: Ik stond u in den strijd.
Maar komt uw hand nu 't lichaam mij mismaken,
En vraagt ge: “Laat me gaan in 't uchtend-dagen”,
Ik laat u niet: te heerlijk is uw kracht.
Ik roem die wond, door u mij toegebracht,
Gij wondere! Maar roemend wil ik dragen
Nog dieper merk van u. Poog niet te ontzweven.
Mijn armen sla ik om uw voeten heen,
Die 'k niet kan tasten. Laat me niet alleen;
'k Kan zonder uwen zegen niet meer leven;
Ik wil uw kracht in mij door alle tijden,
Uw kracht in mijne krachten; en uw licht,
De weerschijn van 't verholen aangezicht,
Moet als een blijvende uchtend mij omglijden.
Geef toch dien zegen!’

In de ontloken schijnen,
In 't openbloeien van haar prille licht,
Doet nu, Gods bloem, de zon, glorend azuur
En gouden dauw opzweven en verdwijnen
Naar de open diepten van haar diepste harte,
Dat vlagen levensbloei en zonnebloed
Over de ontwaakte weien stroomen doet,
Waar Jacobs bee Gods engel uit blijft tarten.
Hij slaakt niet de armen. In het licht verloren
Omklemt hij 't ijl-verzwevend nevelkleed,
Dat hij van hemeldauw geweven weet.
Hij staat als een die bidt. Het uchtendgloren
Blijft over de oogen en het hoofd hem beven,
En uit een verte spreekt en zegent hem
Zingende tale, 's hemels eigen stem:
‘Strijder met God - Gods kracht blijve u gegeven:
Hoe zult gij ooit nog strijd of vijand duchten?
Hij die in 't opperst worstelen verwint,
Vrede voor strijd, liefde voor haters vindt.
Ik noem u Israël’.

In de uchtendluchten,
In Gods ontloken licht en open tijden
Gaat Israël, zooals een koning gaat
Met de armen open, over zijn gelaat
Zegen van hemelglansen die hem wijden.
Een koning die daar gaat, alleen gelaten
Na 't uur der kroning. Van zijn schouders glijdt
Gods luister als een mantel, rijk en wijd, -
En biddend overziet hij zijne staten:
De weiden groen, de wegen wijd, die weemlen
Van 't nieuw geluk. Dat snelt hem tegemoet:
Lach die den lach, liefde die liefde groet,
Zegen van licht uit 't open hart der heemlen,
En - Israël heeft Esau weergevonden.

In aardrijks lente, levens morgentijd,
Godskrachtige armen biddend uitgebreid,
Gaat daar die vader.
Wij in rijper stonde
Schouwen hem na, wij die zijn wegen komen,
't Volk zijner zonen.
Treedt niet elken dag
Een onzer eenzaam uit? Die scheurt dan 't rag
Van zijnen waan, en vlucht uit de eigen droomen,
Het oog door schemers heen naar ijle kimme,
In 't eigen rijk van God, Zijn eenzaamheid.
En de engel Gods bespringt hem met een strijd
Om 't levend leven.

O, verwin die schimme!
En zou ze u geest of lichaam ook mismaken,
En blijkt ze u smart-om-zonde of levensdorst,
Angst of verlangen - klem haar aan uw borst
Met al de kracht, die ze in u deed ontwaken.
Omklem haar vast, en laat haar niet ontzweven
Voordat ze u heeft gezegend. Sta en wacht:
Verwonnen jammer uchtends glimlach lacht,
En - wie verwon treedt in het open Leven.

Opstanding

Engelen dragen den zwaren steen,
Dragen het zware en duistere,
Dragen het zware op vleugelen heen,
dragen met ruischen en fluisteren.

Vallen mij neevlige waden af?
Komen nu glansen in stroomen?
Stroomen van glans in het opene graf
komen de doode omdroomen.

Glansen doordagen der ziele dood,
Jagen met zwellende slagen,
Jagen het levensbloed levend en rood,
Hijgende ademen jagen.

Sta ik in glansen hoog opgericht?
- Wijd deze armen zich breiden,
Lippen en oogen nu drinken licht:
Ik schouw in de opene tijden.

Ademen breken in zingenden lach.
Opgericht ga ik door dauw en gras.
Ik leef en lach, en ik zing in den dag,
word weer het kind, dat ik eenmaal was.

Komt er een kind door de wijde zon?
Komt er een mensch uit der dooden nacht?
Blij, door het Licht dat den dood verwon,
komt maar een kind, dat leeft en lacht.

Lenteliedje

Verblijen zij! de lente leeft,
Wijd is het licht ontloken.
De lentehof veel stemmen heeft,
De vogels weten sproken.
De rozelaar weer loovers weeft
Van rozebloed en zijde,
Van zijde en zon en 't roode Bloed
Van Onzes Heeren lijden.
Dat Hij de wortels drinken doet
Uit 't diepe hart der aarde,
Dat Hij het hout doorvloeien doet.
De rozelaar vergaarde
Het roode Bloed, den Levensgloed
In rozeknoppen roode,
En roode loovers. Ranken schoon
Ontbloeien zullen, bloode...
Dan komt weer uit de dorenkroon
Het rozebloed gevloden, -
De rozenbloei, de levensbloei.

Een geur van rozeroken,
Een geur van zomerdroomen woei.
De vogels weven sproken. -
Verblijen zij! het leven leeft,
Wijd is het licht ontloken.
Mijn merel weer haar stemme heeft,
Mijn merel op den rozetak
De sprake van mijn harte sprak!

Hoop

Het was zoo veilig, Hope, in uw vrede.
Waart gij een moeder, ik het kind dat schreide?
Zoo zacht zocht gij het woord, dat rusten dede
Der angsten smarten en het hartelijden.
Ademen kwamen, uwe stem, die zeide:
‘Wees stil maar, stil, en wacht, straks is geleden
Al droeve kwaal, al booze droom, en blijde
Zult ge uit dit duister in een uchtend treden’.

Gaan nu de klaarten open van dien dag?
Al lichter licht blinkt gouden op de ruiten
En buiten wijken wegen naar een stede
Waar stemmen roepen. Met een bangen lach
Treed ik verwonderd op dat roepen buiten,
Naar vrede tastend en een troostebede.

Het was wel veilig, Hope, in uw wone.
Haardvlammen waakten. Gouden schemers waarden.
Heugenis bloeit, en blijft dit schoonste toonen
Der nachte-wake, nu zich openbaarde
Al-bloei van droom en weten, 't kostbaarst schoone
Van ons bestaan, bloeiende lentegaarde
Aan open weg. Ons hart daar, als deez' aarde,
Meigaarde Gods en Zijner schoonheid trone.

Wordt dit een opgang door Gods open tijden?
Ver roepen stemmen, die we niet weerstaan,
En wegen wenken naar de hoogste Stede.
Al nader, nader... Strek de handen blijde.
We zullen nog een wijle tastend gaan,
Dan dragen vleugels ons in hemelvrede.

Sero te amavi

(Aug. Conf. XI. 27)

Ik kom te laat mij aan Uw Harte nijgen,
O Schoonheid, lentenieuw en eeuwig oud!
Ik kom te laat mij aan Uw Harte nijgen.

Gij, die van d' aanvang U verborgen houdt
In 't diepe binnenste van deze ziele,
Die ver uit 't diepe zelf naar verten schouwd'

Om U te zoeken, - zie, mijn zinnen vielen
Begeerig neder op 't geschapen schoon.
Wanstaltig bleef ik voor die schoonheid knielen,

Ver buiten U. - Toch was mijn ziel Uw woon,
En van Uw schoonheid hield me alleen gescheiden
Uw eigen schepping, dus Uw eigen schoon.

Gij riept, riept luid. Mijn doof heid hoorde blijde.
Uw Licht ging op. Toen vlood mijn blindheid schuw.
Mijn zuchten aâmt Uw geuren, die zich spreiden.

Ik, die U hoorde, ik zie, ik adem U.
U smakend blijf ik smachten. Al mijn lusten,
Mijn hongeren, mijn dorsten hijgt naar U.

Wat dat het vlammen van mijn hart nog bluschte?
Mij heeft geraakt de stemme van Uw zwijgen,
Nu laait mijn ziel naar 't licht van Uwe ruste.

Ik kom te laat mij aan Uw Harte nijgen.

Morgenster

Bidt over d'uchtendzeeën
De Ster, de stille Roze
Die weet der zielen weeën,
Gods Bloeme, uitverkozen
Lichtbloeme van Gods weien,
- Bloemharte is de Sterre,
Der Roze is 't verblijen
In bloemenweien verre
Te bloeien en te bloeien
Tot al heur bladers zijgen
En 't Hart alleen blijft gloeien.
Tot al heur bladers zijgen
Als glansen op de zeeën,
Op 't deinen en het hijgen
Der rustelooze zeeën,
Op 't zwoegende verlangen,
Het woelen van haar weeën,
haar zuchten en haar zangen.
Lichtende rozevlagen
neerzijgen en verreinen
in glansen alle klagen -
Het Hart blijft overschijnen.

Komen door hemelvrede,
Door morgenrood en ruste,
Van ver-verloren reede,
Van ongeziene kuste
Nu lichte schepen glijden,
Dagende naar den Dag?
Beurend, het gouden verblijden,
Kruis naast kruis in den Dag?....

De druivenrank

Dels van onser Vrouwen ende gelict hare eene wingart reve.
(Limb. Serm.)

De looverige Druivenrank
Die draagt des hemels Druive,
Komt met haar lommer groen en koel
Mijn hofken overhuiven,
Dat de arme zondaar schuilen mag
Voor 't lichten van Gods oogopslag.

Uit eenen wijnstok wonderbaar
Is ons die rank ontsproten,
Sloeg wortel in Gods diepste hart,
Is van Gods bloed doorvloten,
En of 't al weder winter wordt,
Die Druivenrank toch nimmer dort.

De loovers van die Druivenrank
Zijn de allerzoetste woorden,
Die menschenhart op aard ooit sprak
Of harten ooit aanhoorden,
En kniel ik in hun schaduw neer
Elk blad spreekt daar zijn tale weer.

Eén woord, dat beefde in 't uchtendlicht,
En sprak: ‘Hoe kan dit wezen’....
En ootmoed bad, als de Engel Gods
De bangheid had genezen:
‘De Heer zijn arme dienstmaagd ziet,
Dat naar uw woord Gods wil geschied'.’

Totdat door middags klaren schijn
Het derde woord kwam zingen,
Dat zei tot God: ‘Magnificat’,
Kwam in Gods harte dringen.
Die van hun troon de heerschers stiet
Hij hoorde wel der arme lied.

‘Lief kind, wat hebt ge ons aangedaan?
Het harteleed verzuchtte,
Dat kloeg: ‘Ze hebben geenen wijn.’
Toen 't leed voor andren duchtte.
‘Doet al wat Hij u zeggen mag,’
Sprak hoop vóór d' avond van den dag.

'k Wil schuilen voor Gods oogopslag
In schaduw van dit loover,
Daar spreken vreeze en deemoed weer,
Zingt dank zijn hooglied over,
Daar bidden hoop en medelij
Mij van der zonden banden vrij.

Tot ik de handen heffen mag
En plukken hemels Druive
In 't hofken, dat met bloei en blad
Gods rank komt overhuiven,
Opdat ook zondaars veilig zijn
Te drinken van den hemelwijn.

Het was niet veel...

Het was niet veel aan U van mij:
In 't heimlijk harte van mijn huis
Een handvol distels bij Uw kruis,
Dor gaarsel uit verstorven tij.

In 't heimlijk harte van mijn huis
Van mij aan U wel zonden veel,
Wel ijl gedroom, wel wuft gespeel,
Wel dorre distels bij Uw kruis.

Van U naar mij een stroom van licht,
De blik die zag, de stem die riep,
Het leven dat het leven schiep,
Het schijnen van Uw aangezicht.

Wat ga ik om en vraag ik nog?
Mijn leege hart stroomt vol van U.
Mijn leege handen tasten U.
Wat dwaal ik om en klaag ik nog?

Het is te veel aan mij van U.
Uw licht in deze dwaze ziel
In een te broze vaze viel,
Ze beeft van pijn. Ze sluit zich schuw.

Het wordt steeds minder wat ik geef.
Het wordt steeds meer van U aan mij.
Gij ziet het aan: Heb medelij,
En geef dat ik U wedergeef.

Ardennen-kerk

Uit 't lentegroene dal de middagstraat
Stijgt tusschen hagen en beruigde wanden
Tot waar zij zonneschemer zacht ontlaat
In lichte ruimte. - 't Eenzaam plein omranden
Blauwe verten. Huizen schouwen. Er gaat
Adem van geuren: Uit nog hooger landen
Brengen boschpaden Mei-geheim. Goud staat
Om boom en woon zons bloei en licht te branden.

Omglansd van ruimten, in haar ruste sterk,
Waakt op het hooge plein der bergen kerk,
Het open hart van 't wijkend wijd alom,
Gods tabernakel in 't heelal, Zijn dom.
Na 't zwerven door de wisslende verschieten
Te bidden hier is eeuwigheid genieten.

De reliek

Uit nis en kapellen, door 't pijlerwoud,
Uit schuiling en schaduwen heen,
Komen naar bevenden gloor van goud
Menschen met zoekende schreên -
Komen zoo stil door de stilte heen.

Komen ze, ouden, die 't leven boog,
Komen ze, kranken, van pijnen droef,
Komen ze lijders, wien 't leven loog,
Komen ze zwijgenden, droef en stroef,
Komen die allen met turend oog.

Komen ook kinderen kijkende bij,
Komen verwonderd naar 't licht,
Goudene blinkingen voelen ze blij
Over hun kijkend gezicht, -
Houden naar 't gouden het oog gericht.

Over hun schouderen glansgeglij,
Over hun hoofd als een kroon,
Komen die allen het beeld nabij:
Barbara op haren troon,
Dragend haar toren en gloriekroon.

Menschen komen, staag menschen meer.
Schuivend in zwijgenden drom
Buigen ze kussend naar 't kleinood neer:
Priesterhand draagt het daar om,
Reikt het ter eering en reikt het weer.

Reikt hun ter eering het heilig kleinood,
Meer dan juweel uit een kroon, -
Bloei' haar gebeente uit der aarde schoot,
Blinke haar heugenis schoon -
Bloem en juweel uit den dood.

Schromende lippen aanroeren het zacht.
Glans van gedachte blinkt heen,
Blinkt waar de heilige hoog uit haar pracht
Schouwt naar de biddenden heen,
Schouwt naar hun wijkende schreên.

Uitzicht

De dag, - de vage winterwei,
De starre dorre-boomenrij,
De wal: een rotswand zwaar en grauw,
Een stapelende dakenbouw:
De stad.
In 't doode bloode licht
Het stage stille droomgezicht.

Zoo vreugdverstorven, levensdood,
Met daken blauw, met daken rood,
Met stiller dak naast stiller dak.
Langs stiller gevels, grijs en vlak,
Een stervenszucht van zonnegoud.
De stad, - in oude droomen oud.

De wei, het dorre twijgenrag,
De stad, de bleeke winterdag.
Maar uit den drang der stilte op
Rijst torentop naast torentop.
De stad.
Een witte duivenvlucht
Zwerft lichtend door de winterlucht.

De ban

De ban die haar doet dolen
Die heeft haar boos verjaagd
Vanwaar zij was verscholen
In 't hofken roze-omhaagd.

De stilte was haar tente -
Maar Liefdes mijmerlach
Droom-aâmend door de lente
Haar wenkte naar den dag.

Wenkt haar naar ijle kimmen,
Bruid van een bleeken droom.
De lach blijft bevend schimmen,
Dag kwijnt in schemer-doom.

Verlangen doet haar wanken.
Maar 't laatste licht gaat dood.
De lach in veeg verklanken
Verzweemt als avondrood.

Waar zal zij zich begeven?
Het duister en de tijd
Zijn, als nachts eeuwig leven,
Een dood van eenzaamheid.

Avond-uur

Gelaten staan de popels daar
Van schemering omdreven,
En houden stil de toppen daar
In 't zwijmend blauw geheven.

Zoo zwijgend daar de popels staan
In 't late licht te luistren,
De stammen ombewogen staan,
De loovers niet meer fluistren.

De stammen zacht verzwinden gaan
In witten nevelwadem,
En door de loovers zuchten gaan
Van bleeken avond-adem.

Ik zie de popels schuchter nu
En bevende bewogen.
Van verre droomenlanden schuw
De nacht komt aangevlogen.

Zal dan eindeloos....

Zal dan eindeloos niet einden
Wisseling van lust en pijnen?
Wijken wondren, waar verkwijnden
Droomenbloei en vreugde-schijnen?

Zal dit immer moeten duren...
Opgenomen - uitgestooten?
Heeft het leven harde muren,
Harde poorten hard gesloten?

Balling uit mijn vrede stede,
Zwerver uit de dorre landen,
Zinnend naar vergeten bede,
Leeg dit harte, leeg deez' handen,

Kniel ik voor gesloten deuren,
En mijn hongerende ziele
Wacht het wondere gebeuren
Dat er nieuwe glansen vielen,

Dat er vielen nieuwe glansen,
Lafenis van licht en luister,
Van der vrede-stede transen
In dit dorre dichte-duister....

Tot weer bloei en vreugde-schijnen
Uit deez' oogen zullen lichten,
Tot de duisternissen kwijnen
En de harde poorten zwichten.

Zal dan eindeloos niet enden
Wisseling van pijn en lusten?
Wegen wijken, wegen wenden
En het harte schreit om ruste.

Herinnering

Wij wekten 't niet door woord of lach,
Maar 't wás: - Het allerteerste beven
Van licht in licht is komen leven
Toen ziel in ziel haar wonder zag.

Schijnen ontloken in dien schijn,
Zielsklaarten in dat uchtend-ijle.
We bleven niet-begrijpend wijlen,
Toen zocht ge uw pad, en ik het mijn.

Ik weet niet waar uw weg u bracht.
Naar eenzaamheid de mijne leidde,
Waar weder de oude dorre heide
Verkleurde in den ouden nacht.

Maar nu ik tastend verder treed,
Over mijn droom in droom gebogen,
Verberg ik in gesloten oogen
Een Liefde, die zich zelf niet weet.

Dorre loovers

Nu zult ge niet meer keeren mij gemoet,
Weerhouden door het weten, dat de schroom,
Waarin 'k als in een nevel schuilen moet
Met mijner liefde laat ontloken droom,
Niet klaren kan voor zon- noch sterrengloed.
Het is een Herfst die blijft, een weeë doom
Dien 't droefste weten, waar het weent en boet,
Geweven heeft om Levens lenteboom.

Maar waar gij eenzaam gaat langs vreemde paden,
Daar zullen voor uw voeten nederzijgen,
Als dorre loovers door uw voet vertreden,
De doode droomen, de ongedane daden,
Door nevels neer en door het doodsche zwijgen.
Mijn leven zelf, dat stierf in zijn gebeden.

Zwerver

Levens aalmoes was niet groot:
Bete bitter tranenbrood,
Bete wranger asch tot spijs,
Karig voedsel waar ik reis,
Vreemdeling in stad en stad.

Zwervers voeten wond gescheurd,
Zwervers mantel vaal verkleurd.
Levens meelij zag mij aan.
Zou toch nooit het lied verstaan,
Dat ik op de lippen had...

Oogen schuwen waar ik staar,
Zwijgers hoofd zinkt droomenzwaar.
'k Werd de dwaler zonder klacht.
Leven schouwt mij na en wacht,
Schijnen beven over 't pad.

Schijnen beven en ik keer,
Armer zwerver keer ik weer.
Levens liefde wenkend riep,
Levens liefde buigt zich diep,
Tast in overrijken schat.

Mensch en Leven blik in blik,
Duizelblij in hellen schrik,
Zien elkander ziel in ziel...
In mijn bange handen viel
Gave waar ik niet om bad.

Zonnesprankel? Sterrevonk?
Lamp waar gouden vlam uit blonk?
Sleutel van een koningspoort!
Rijk en rustig reis ik voort
Met mijn heimelijken schat.

Sproke

‘En toen zijden webben en gouden garen
Tot een zwevenden sluier verweven waren?’
- Toen nam ze den dauw en den zonneschijn
Want van glans en geheim moet een bruidstooi zijn.

‘Maar de dauw waast heen en het licht verdooft’...
- Dan klommen de sterren hoog boven haar hoofd,
En van sterren-spinsel in 't uchtend-ijle
Weefde ze al ijler en fijner haar wijle.

‘En als dan de Dag uit de hemelpoort reed?’
- Ze stond in haar tuin als zijn bruid gereed.
Maar de Dag reed voorbij op zijn blinkend ros,
Met zijn zonnemantel, zijn wuivenden dos.

‘En de sluier van glansen en droomen geweven?’
- Dien heeft ze den zwervenden Herfst gegeven.
Een nevel waait over heide en woud.
Haar hart is dood, en de wereld oud.

Herfst

Gij, die mijn bosch, mij iedren boom deedt sterven,
Met blad na blad de wegen overruischt
En wakke vijvers dekt, - mij doet ge zwerven.
Mijn bosch ten doolhof werd. 't Is stam naast stam
En nog en weder dijzen en verrijzen
Van stammen, in één ruigte zweemend goud,
Die eindloos daagt en waast. Zoo bleek en lijze
Spreidt Dood de vage vleugels. Schaduw zijgt.
Maar in verloren laan, waar 't licht vergloort,
Dwaalt luisterstil een hert, en dwaalt en hoort...

Er is een ver gemurmel tusschen boomen.
Het leeft en dwijnt. Een stem: ze spreekt en breekt.
Gefluister wenkt en doet verlangen droomen,
Maar heimwee hijgt, wanneer het schuilt en zwijgt.
Mei-bronne parelt in wouds vale dreven,
Een Lente suizelt tusschen dor geblaârt';
Of dauw verruizelt, of er bloesems beven...
Het hert dwaalt luisterstil, en dwaalt en hoort!

Mijn Hoop, o God, dat hert, - Uw Hart, die bron,
Waar 'k leven drink', te herfst, en lente-zon.

De stem

Hun boot op 't dageklare meer
Van 't waterklare licht omvloeid,
Uit zon en water lijkt ontbloeid,
Hun lichte boot op 't lichte meer.

Johannes blonde netten boet. -
Uit waterglans en zonnestraal
Weven zijn droomen ijl verhaal
Van hope die haar heil gemoet.

Twee stoere mannen, hij de knaap.
Bij ruige werkers - mijmerstil
Een droomer hij, in 't lichtgeril
Ontwakend uit z'n kinderslaap.

Hun boot op 't klare water deint.
Hun handen tasten zon en zon.
Johannes wonder wenschen won
Naar daad, die droomen overschijnt.

Glanshuiveringen om den boeg
Beven in sidderkringen wijd.
Een visch op zilvren vin gespreid
Lichtflonkers door de klaarten joeg.

Ziels heimwee blinkt uit oogenschijn
Door uchtendlucht en openheid
Naar 't strand van Gods ontloken tijd,
Waar Liefde schoonste daad zal zijn.

Naar 't strand, vanwaar de Stemme daagt
Door de openheid der uchtendlucht,
Ontmoetend in haar lichte vlucht
Droomhuiver, die naar daden klaagt.

De stem Johannes' blikken raakt,
Een klaarte die hun klaarte blindt:
Der aarde schijn en zijn verzwindt -
Gods stem Johannes' harte raakt.

Viel van zijn schouders ijl en zacht
De schemermantel van den dood?
Op 't water deint verlaten boot...
Johannes komt waar Jezus wacht.

Herdenken

Dit, moeder, zijn uw dagen weer,
Het eenzaam feest van u en mij,
Geen vreemde stemme spreek nu meer.

Dit is ons eigen droomgetij,
Ons hart moet weer ons hart verstaan,
Geen vreemde stemme lach of schrei.

De kleine hof, het huis, de laan,
't Is al zoo stil, als hoort het nu
Uw voetstap die komt nadergaan.

Want hof en huis ze wachten u,
Zooals mijn leege hart u wacht,
Door 't stage wachten wachtens-schuw.

In 't late loover ritselt zacht
Een matte dauw, een glans-geween.
Uw huis, uw hof, mijn harte wacht,

't Wacht al zoo stil en hoort uw schreên.
Uw rozen bloeien als weleer.
September gloort door nevels heen.

We zullen zijde aan zijde gaan,
Uw kleinen tuin door langs dat pad
Waar de asters en de rozen staan.

De rozen laten blad na blad,
Om de asters droomt de nevelgloor.
Herkent ge 't pad nog, waar ge tradt?

Nu dwaalt uw blik het hofke door -
De vruchten rooden aan den muur, -
Door 't hofke, dat uw blik verloor.

Ge ziet het wachtte u, uur na uur,
Zooals ons huis van vreugde leeg,
Zooals mijn hart, dien langen duur.

Het wachtte u, maar uw weg ontsteeg
Den aardschen tuin, naar verre stad.
Vergeefsche bloei herbloeide veeg.

Thans schijnt uw zachte oogenlach
Het tuintje door langs perk en paân.
September gloort. Dit is uw dag.

Speelt voor uw oog, als voor het mijn,
Een dans van sterren wemel-licht?
We gaan in d' avond uit den schijn.

Ik sluit de deur behoedzaam dicht,
Geen stem, geen voetstap die ons stoor.
Zit neder bij der lampe licht.

Neem 't werk op dat uw hand verloor,
Buig over 't lijnwaad als ge placht.
Ik neem dat boek weer als te voor.

En zie, de rozen beven zacht,
De rozen tusschen u en mij,
Nu zoo uw oog naar 't mijne lacht,

Nu zoo uw stem zegt, als ze placht:
‘Mij is de stilte 't liefste goed,’
Nu weer van u naar mij, zoo zacht,

De stilte komt die droomen doet,
Van u naar mij de stilte weer,
Die dit bang hart herleven doet
En maakt me 't kind weer van weleer.

Zang-rag

Kan 't dan niet anders zijn?
Moet ik deez' bange pijn
Naar 't nacht-verblind verschiet
Uitzingen als een lied?

De pijn van 't zielsgeheim
Zingen in rijm na rijm?
Schenden met eigen taal
Verstilde wonde en kwaal?

Is 't alles wat me bleef
Te weven waar ik leef
Woorden om weeë pijn,
Zang-rag van dauw en schijn?

Het eigen hart aanhoort
Verwonderd en bekoord
Zijn bangen wiege-zang,
Wacht zingend, levenslang,

Of niet door 't ragge rijm
De schijn van dit geheim
Komt zweemen, als de lach
Dien 't eens verbleeken zag.

Tentatio

Roep niet zoo luide, Lente! Ach laat mij!
Schuw is dit hart voor uw stem die doet droomen:
Drijf met de bloesems uw spel, met de boomen,
Ga aan mijn tente, o Lente, voorbij.

Klop niet zoo dringend, Lente, en toef niet.
'k Gaarde te-winter, met wankele schreden,
Beedlende zwerver, wat schamelen vrede.
Droefenis' winst toch is Lente 's behoef niet.

Hoor ik uw vedel? Lente - heb meelij!
Nu ik, o Lente, uw vedel hoor zingen,
Zingt ook mijn hart, wijl deez' handen zich wringen,
Ril ik van pijn, en kom toch u nabij.

Eens nog mij geven, o Lente, in uw macht?
'k Sta op mijn drempel en schouw langs uw paden.
Eens nog door geuren en bloesems gaan waden?
Weer door dat licht - naar nog duisterder nacht?

Pastor bonus

In stad en woon de menschen woord om woord
Vergetelheid en feest te wekken pogen,
Tot schijn-geluk hel tintelt. Maar 't vergloort
En dooft, waar Gij nabijtreedt. De eigen logen
Doet hen verschuwen, als hun harte hoort
Den hartslag van Uw leven. Bang verstoord
Breekt Leugen's feest, en smart gebogen
Volgt Liefde Uw voetstap naar der vreugden poort,
Die Uwe sleutels slechts ontsluiten mogen.

Ach, hoor ons niet en dat Uw oog niet weet
Wie hier met U aan de eene Poorte knielen
Der menschen feesten leugenschuw ontvluchtend.
Rein in Uw reinheid, lijdend in uw leed,
Stil waar de klaarten van Uw stilte vielen,
Wachten wij 't stervensuur als 's Levens uchtend.

Gebed

Thomas à Kempis
III B. 23 Hfst. 3

Laat in mijn ziel de schijnen vallen,
O Jezus, van der Stilte licht,
Tot uit mijns harten diepe halle
Al duister voor die klaarheid zwicht.
Doe ijl gepeins en fel bekoren
Als nevels voor uw wenk vergloren.

Sta gij daar als mijn sterke strijder,
Die 't sluipend roofgedierte weert,
O Jezus, als der ziel bevrijder
Van wat ze in droom en lust begeert,
Opdat staag harts doorzongen zale
Uw lof in overmaat herhale.

Sta, en gebied daar wind en vlagen,
Zeg tot de zee: ‘Leg zacht u neer,’
Zeg tot den storm: ‘Houd in dit jagen.’
Uw vrede breid' de vleugels weer,
Uw licht en waarheid daal naar de aarde
Of morgenglansen openklaarden.

Ik ben die aarde, gij die glansen,
Ik ben die dorre woestenij,
Tot over hemels hooge transen
De liefde stroomt van U naar mij,
Uw dauw harts gronden mild komt drenken
Opdat ze U goede vruchten schenken.

Ach, hef mij uit den druk der zonden,
Hef mijnen wil tot U omhoog,
Dat ik Uw zoetheid ééne stonde,
Uw zaligheden smaken moog,
Dan wordt al 't aardsche wrange spijze
Waarvoor de warse zinnen dijzen.

Ontruk me! Scheur met Uwe handen
Wat me aan geschapen troost nog bindt.
Ziels honger brandt zooals hij brandde.
Geen schepsel ooit een liefde vindt,
Die al mijn honger zoude laven,
Die al mijn dorst verkwikking gave.

Maar zoo gij, Jezus, wildet weven
Der minne band om mij en U,
Als 'k hart aan hart met U mocht leven,
Wat zou ik zoeken buiten U?
O, volheid onzer lafenissen,
De al-eene smart is U te missen.

‘Gij zijt hun als een zoetklinkend lied’

(Ezech. 33, 32)

Een lied was het Woord op mijn lippen.
Zondigend zong ik het na,
Wiegend in wevende droomen,
Proevende zoeter dan honing
Zwevende geur van geheimnis.

Een lied was het Woord op mijn lippen.
IJlende zong ik het na -
Maar als een zwervende schemer
Gleed van mijn lippen, die dorden,
Zwevende geur in een ijlte.

Een lied was het Woord op mijn lippen,
Biddende zing ik het na -
Dat in den glans van Gods opgang
Stijgen Zijn geuren als glansen,
Bloeie, Zijn geur uit Zijn dauwe,
Het Woord als een lied uit mijn ziele.

‘Sagesse’

Aan Paul Verlaine

Ik heb, als gij, verwijld in 't slot van avondrood
En in dien toren, waar van sluimer-witte muren
Een huivere uchtend klaart. Ik mat des levens uren
Alleen aan d' eigen hartslag, en mijn dag vervlood

Van stilte in leeger stilte. Slechts de Dood ontsloot
En sloot mijn eenzaamheid, de dienaar, die zijn duren
En strengen plicht volbracht, en zwijgend me aan bleef turen,
Terwijl ik zwijgend nam en at, wat hij me bood.

En waar ik asch gegeten heb en tranen dronk,
Hoorde ik de Stem, die u eens riep uit uwe pijnen,
En wist niet of uw pijnen of de mijne schreiden.

Maar schaamle woorden kwamen, - vreemd en schuw, - omschijnen
De Stem die, sprakeloos, blijft spreken door de tijden,
Uw woord, dat schreien blijft, waar het in Licht verklonk.

‘Sagesse’
I.

God sprak: Mijn zoon geef mij uw liefde. Ge aanschouwt
Mijn open zijde, het Hart, dat straalt en bloedt,
Mijn wonde voeten, die Magdalena in vloed
Van tranen baadt; gekneusd mijn armen, bloed-bedauwd

Onder uw zondenlast. Mijn handen, zie, en 't Hout,
De spijkers en den gal, den spons, al wat u leeren moet
Dat ge in deez' barre wereld, waar de hoovaard woedt,
Mijn Vleesch en Bloed, mijn woord en stem, slechts minnen zoudt.

En heb ik-zelve u niet tot stervens-toe bemind,
O broeder in mijn Vader, in den Geest mijn kind,
En leed ik niet voor u, zooals er stond geschreven?

Snikte ik uw smart niet uit, ten Dood benauwd?
Heeft, in uw nachten, niet één zweet ons hoofd bedauwd.
Mijn arme vriend, die zoekt naar mij door dorre dreven?

II

Ik heb geantwoord: Heer, ge spreekt mijns harten tale,
't Is waar, dat ik u zoek, en immerdoor om niet.
Maar u beminnen? U, die mij verworpen ziet,
Waar staag uw liefde stijgt, een vlam naar 't sterren-stralen!

U minnen? bron van vrede en dorst van aller kwalen.
Helaas! vergeet mijn warse wrevels niet,
Voor ge mij bidden laat, - bij 't voetspoor dat ge liet, -
Op deze knieën, wond van zondig dwalen.

En toch - ik zoek u - immer tastend, immer blind.
Ach, dekte uw schaduw mijne schaamte maar.
Doch schaduw hebt ge niet, - uw liefde vlamt te klaar.

O Gij, zoo stille bron, die hij slechts bitter vindt
Die zijn vervloeking mint, o Gij, al stralend licht,
Voor wien geen zware kus houdt blind de wimpers dicht.

III

En toch, ge moet mij minnen, eeuwig en alom
Ben ik de al-ééne Kus, de lippen en die oogen,
Waarvan ge spreekt, de koortsen die uw bloed bewogen,
Ook die, mijn arme kranke, en immer smeek ik: Kom,

En heb me lief! Wel stijgt mijn liefde en ziet niet om
Tot waar uw schaamle grillen nimmer klimmen mogen,
Maar 'k draag u mee, als de arend, de aard ontvlogen
Zijn prooi naar spitsen draagt, die hemeldauw omglom.

O klare nacht! Uw oogenlicht in 't licht der sterren!
O beek van lichtend water, licht van bron en zon
Door schemers heen! Reinheid en rust nabij en verre.

Ach, heb me lief! U roept mijns Harten stem, mijn kind,
Want ik, uw God-almachtig, die het willen kon,
Ik wil alleen maar kunnen, dat ge mij bemint.

IV

Mijn God, het is te veel! Hoe te durven? Beminnen? U?
Ach, neen! Ik beef en durf het niet. U minnen?
Ik wil het niet! Onwaardig ben ik! U, die binnen
Des Hemels tuinen, de open Roze zijt, zoo luw

Omzweefd door Liefdes pure zuchten! Leeft in u
Het hart niet aller heiligen? in u, de Al-Eéne
Van Israël, de kuische bij, die kust de bloem alleene
Der half-ontloken onschuld, Ik? U minnen? U?

Hoe zoude ik? Vader, Zoon en Geest, o zijt ge dwaas?
Ik, laffe trotschaard, die staag zondigt als ten taak,
En die met al mijn zinnen, met gezicht en smaak,

Reuk, tasten, hooren, met heel mijn ziel, helaas,
Met heel mijn hoop en rouw, alleen te wenschen weet,
Den kus, die d' Adam in mij wekte en vallen deed.

V

Ge moet mij minnen! 'k Ben die dwaas, waarvan ge spraakt.
D' herboren Adam, - 'n Bedelaar bij walge spijs, -
Die d' ouden mensch verteert, van Rome en uw Parijs,
Sparta en Sodoma, zijn maaltijd heeft gemaakt.

Mijn Liefde is als een vuur, waarin verblaakt
Al 't wulpsche vleesch, nevel van geur, die om mij dijst.
Een zondvloed is mijn Liefde, die over de aarde rijst,
Tot in zijn waatren diep het kwaad verzwolgen raakt,

Dat ik liet zaaien, wijl men 't Kruishout planten zoude,
Opdat ik, door een liefdewonder bovenmate,
U bevend aan mijn Hart moog heffen, en u houde!

Bemin! Treed uit uw nacht! Ik wist zoolang ik leef,
Al de eeuwigheden door, dat ge arm eens en verlaten
Mij toch beminnen zoudt, den Laatste die u bleef.

VI

O God, huiver en schrik mijn ziel bevangen heeft,
Ik zie, zooals ik voel, dat men u moet beminnen!
Maar hoe, met u, mijn God, die minne te beginnen?
Gerechtigheid, voor wie de deugd der vromen beeft.

Ja, hoe u minnen? Zie, het zwaar gewelf waarbinnen
Mijn hart zijn graf zocht en zoo diep gedolven heeft,
Stort saam. 'k Sta van azuren dauw en sterrenlicht omzweefd
En vraag: waar is de weg van mij naar u die 'k minne?

Reik mij uw hand, o God, dat ik het slaafsche lijf,
Den stervenskranken geest van de aarde heffen moge!
Maar uwer Liefde omhelzing? Hoe! Ge zoudt gedoogen

Dat ik die zoek? en aan uw Hart de plaats weer vinde
Waar uw Apostel 't hoofd gevlijd heeft, de beminde,
En hart aan Hart met u en in uw armen blijv'?

VII

Ja, zoo ge mijner waardig worden wilt, mijn kind,
Hoor toe! Laat dan uw geest de vleugels openspreiden
En vluchten naar mijn Kerk, wier open hart bleef beiden,
De bij geen zoeter wijke in de open lelie vindt.

En buig u tot mijn oor, - ik luister als een vrind,
O dat ge uw zonde en schuld en heel uw ziel uitzeide.
Wees zonder trots of schroom, en kom deemoedig wijden
Uw bloesems van berouw, aan d' Eenen die u mint.

Vrank en eenvoudig zult ge tot mijn Tafel naadren.
Mijn Liefde biedt u 't uitverkoren gastmaal aan,
Dat de engelscharen, verre en schuchter, gadeslaan.

Kom! - drink den Wijn uit de overvolle aadren
Van d' éénen Wijnstok, die zijn groene rank zal geven
Bloesems en vruchten zoet, en ziels onsterflijk leven.

***

Dan ga! Blijf trouw en kinderlijk 't geloof bewaren
In dit geheim, waardoor ik word uw vleesch en geest,
Vooral: keer dikwijls in mijn woning tot dit feest,
Te deelen in den Wijn, met allen die vergaren

Uit dorst en honger, in het Brood dat u geneest
Van 't kranke leven, dat verraad toch ware
Als 't Brood niet werd gebroken. Bid, of ge al uw jaren
Het Kind moogt zijn, de Doopeling wiens lijf en geest

Omkleede reinheids lijnwaad, 't Lam dat zonder klagen
Zijn wol geeft, eigenliefde en 't arme zelf vergeet,
Totdat ge in iets en verre u mijns gelijke weet,

Die in Herodes', Judas' en Pilatus' dagen
Ook uws gelijke was, en leed uws levens nood,
En leed voor u aan 't Kruis zoo smadelijken dood.

⁎

En om uw ijver te beloonen in deez' plicht,
Zoo zoet, dat hij uw ziel als lust zal laven,
Schenk ik u hier op aard der eerstelingen gave:
Vrede des harten, vreugde om armoe, en het licht

Der heilige avonden, als rust en hope dalen
In uw ontloken ziele, die te drinken neigt
Naar 's Levens Kelk. - Hoog in de pure luchten stijgt
De maan, waar roze en zwart de klokkentonen dwalen,

Wijl gij uw hemelvaart verwacht in mijnen luister,
En de eindelooze wake in Liefdes eeuwigheid,
Den nooit volzongen lofzang mijner hemelkoren,

De durende verrukking, en de al-wetendheid,
En mijn te zijn, ook waar uw hartepijn in duister
Straalt als een sterren-schijn, mij lief en uitverkoren.

VIII

O God, waar ben ik? Helaas! der blijdschap tranen stroomen
Mij de oogen uit, ik hoop en schrik, mij striemt en streelt
Uw Stem met pijn en lust, en wat zij wondt of heelt,
En pijn en wellust, 't zijn al vreugden, die me omdroomen.

Ik lach, ik snik. - 't Lijkt of er heller stemmen tot mij komen,
Klaroenen die te-velde wenken waar het beeld
Der englen wit en blauw op zilvren schilden speelt,
Helle klaroenen, die me stooten uit mijn schromen.

Dit is de vreeze en zaligheid van uw verkoornen.
Ik ben onwaardig. - Maar uw liefde is wijd en diep.
Ik tast, zoo moeizaam, - vol verlangen, vol van zonden.

Ik kom - al biddend. - Foltert de angst mij der verloornen?
De hope duistert, die uw stem tot leven riep.
Ik nader - bevend.

IX

Arme ziel, dit is uw stonde!

Mijmeringen

Klein-meisje

In de gang was de avond gond en wit. Het was veel anders in de gang dan daags. Ook dan andere avonden. Het kon evengoed de gang zijn in een vreemd huis. Alsof er achter iedere gesloten deur iemand te bidden zat. Maar 't was niet waar.

't Kwam alleen door den vreemden avond - en de lamp. Een kind moest stil-zijn en sluipen. Want in de lamp, daar zat 'n ster te schijnen, een stille ster van goud, vlakbij, in een wolkewit huisje - een goede stille gouden ster met veel stralen - de mooiste ster van ooit. En er rondom waren de muren hoog - ze blonken goud-en-wit, ook de marmeren vloersteenen waar haar voeten stonden, ook haar handje als ze 't ophield - alles van goud in den schijn van de ster.

Doch voor en achter, in de diepten - daar was 't maar avond als anders; ook bij iedere deur. En zoo stil. Zij, Annetje, zou wel bang zijn, een van die deuren open te maken. Achter de deuren zat de nacht, zwart....

Maar hier, waar de ster scheen, hoefde zij niet bang te wezen. Het was wel aardig zóó heel stil, in den schijn van die ster te staan, zóó met een mantel om - een

zoo grooten wijden over de schouders naar de knieën. En nu ze de kap over haar hoofdje trok, was ze een oud-vrouwtje - een arm oud-vrouwtje, dat gebedeld had in de witte-en-gouden gang, en nu - slof, slof - henenging - ‘God loone u’ - met het geld in haar hand, en nu aan 't slot rammelde, en dan stilletjes de stoep af - ‘God loone u’.

Maar in de straat, - daar moest je kijken, en niet meer 'n spelletje doen. Op straat dreef het duister boven je hoofd, - en je voeten trapten in duister, - 'n kind wordt almaar nog kleiner in het duister, almaar nog duisterder. En de huizen waren 's avonds van zware, zware rotsmuren, zwart, met overal zware zwarte deuren dicht. En achter elke deur zat 'n kind te luisteren, of er voeten sleepten door het duister. Want de straat was 's avonds een gang in het hol van den reus. - Maar 't was niet waar.

Ze hoefde heelemaal niet bang te zijn. Zoolang de winkeltjes er waren. De winkeltjes waren heel veel mooier 's avonds dan de groote huizen met die deuren.

De kleine winkeltjes waren mooier dan alles. Waarom was ze niet 'n kind, dat dáár woonde? Zag ze wel in ieder winkeltje elk ding weer staan? - iedere flesch met gekleurde bolletjes, ieder kannetje van steen, en ieder van koper, ieder bebloemd kommetje, en de bloempotten, en de bonte prenten - prachtig - en alle de hoekjes en kantjes volgestopt met allerlei kleurige pakjes en doosjes en trommeltjes. Wat zou er-in zitten?

Zoo'n heel winkeltje wilde ze wel voor speelgoed. Maar

't zou dan toch heel anders zijn. Niet meer zoo mooi. Niet meer zóó met al die wezenlijke dingen, en met wat wezenlijk gebeurde: - dat de menschen kwamen koopen vóór de toonbank van de menschen er achter. En dat die menschen allemaal oud en droevig waren. En dat het licht rood over hun gezichten scheen. Eindelijk was ze bang om het roode licht over de gezichten. Zóó bang, als om droevige vertelsels - en toch was droevig het mooist. Ze zou wel droevige vertelsels weten nu - van het roode licht over de gezichten....

Maar het kwartje moest ze niet verliezen - het zou wegrollen en verloren zijn - haar handje was koud en stijf, en kleumde om het klamme kwartje heen

Ze was er nu. Ze moest binnen vragen: - ‘Juffrouw, als het u belieft gekleurde wol.’ - Ze moest nu maar gerust binnengaan en het vragen - dat oud, oud winkeltje binnen - er was overdag geen ouder - het deurtje open - dat wankelde, waggelde klemmend, dat snierde en kraakte over den dorpel, en schudde met al z'n rinkelruitjes - en de bel rammelde almaar boven haar hoofdje - en 't werd heel akelig - alsof ze kwaad deed. Deed ze kwaad?

Er was niets-meer over van haar dan haar bonzend hartje - en toch ook: haar stem - die zei heel hardop ‘wol’. Maar het was niet-eens haar ware stem.

'n Lauwe warmte kwam over haar voorhoofd, en door een zwoelen rooden gloed heen, zag ze wel iemand, die naar haar keek, en dan zachtjes zei: ‘goeden avond, Annetje’. Toen werd het wat beter. Ze stond nu in den

klank van de stem die haar naam zei - ze stond heelemaal in den vrindelijken klank van haar eigen naam, als in een zachten sterrenschijn, en voelde haar mondje trillen in een bevenden lach - ‘mooie kleuren’ - en de juffrouw achter de toonbank wilde wel wol zoeken - roode en groene en bruine en blauwe. Zij, Annetje, legde het klamme kwartje stilletjes neer - de kleuren blonken in haar oogen - ze wees met haar vingertje - er waren bloemenkleuren, die wees ze - rood en blauw, en als bladeren - groen. Geel zocht ze ook, en ze durfde nu ineens zeggen: ‘het moet blinken’. - Goudgeel’ zei de andere stem toen ‘goud-gele zijde’ - en dat waren zoo mooie woorden, alsof ineens de zon scheen, alsof die openkwam in haar hartje, heelemaal. ‘Goudgele zijde’ - zei ze zelf ook - moest wel - en haar oogen vol licht en groot, wilden - gauw, gauw - zien! Tusschen het rood en groen en blauw kwam de glinsterige gele zijde. Toen moest ze denken aan een bloemenperk. En er kwam ineens 'n geur, alsof het zomermorgen was. Alsof er ergens hier 'n tuintje was. Maar er was niets dan het winkeltje, en dan een breede deur, van glas, met witte gordijntjes, en daarachter een lampje onder een groene kap - alles heel, heel stil.

Een cent kreeg ze nog terug. Die zat nu in haar handje. Het zilveren kwartje was er veel gladder en fijner geweest, en koeler. Maar ze had nu zoo mooie kleuren. Ze zou wel allerhande bloemen maken en blinkende sterren.

Ineens stond ze op de stoep van hun huis. Was ze

door de straat gegaan? In haar oogen was almaar kleuren en sterrengoud aan 't wemelen - nòg nu ze opkeek - de straat af - ineens in 'n schok: roerloos - de oogen naar de straatbocht, waar het roode licht uit de winkeltjes vergaard hing tusschen de sombere gevels.

Zou er wezenlijk iets wonders door het duister - zouden de slepende voeten, - dravende paarden, zou er een stoet van prachtige ruiters de-bocht-om komen? - prachtige reuzen in blauw en goud op paarden - de bocht-om komen? Kwam er zoo 'n stoet - dat de grond zou dreunen van het draven - zoo 'n stoet van vreemde mannen met gouden helmen en gouden schilden - al ridders, ridders, ridders niet te tellen - in den rooden schijn? kwam zoo'n drom met paarden en lansen in den avond? dat ze niets zou hooren in den avond dan draven en dreunen, dat ze niets zou zien dan helmen en schilden als gloeiend vuur in het roode licht, en de lansen als vlammen in het roode licht, en almeer, almeer van het roode licht, vlammen en vuur van het roode licht....

Ze trok haar mondje in een vage lachplooi, maar de oogen keken nog ver-uit en luisterden, toen ze al in de gang stond, waar het lamplicht een ster was, - de stille wit-en-gouden gang, waar ze op haar teentjes liep.

Ze zou binnen bij moeder bloemen en sterren maken - en luisteren naar den avond.

Ze was nu in een koningshuis, een klein prinsesje. - En ridders reden op dravende paarden om - draven en

dreunen en voetenslepen was in den avond - en alle andere huizen stonden in rooden brand. Maar het koningshuis was wit en goud.

In het koningshuis zat het prinsesje bloemen en sterren te maken.

Ze lachte stil naar haar moeder. Maar zei van alles niets.

Het bruidje

Toen Annetje uit den slaap de oogen opendeed, was het kamertje vreemd en stil, vol vroegte.

Een blauwe verzweeming, een diepe blauwe verheimelijking, doorvloeide het uchtendlicht, en ieder ding - witte kast, witte tafel, witte stoel, - al wat groot-envast was, - en ook het beeld van Jezus' hart en het roode bid-lichtje, al wat lief en het stilste was, ieder ding stond alleen, in de blauwe vroegte, en wachtte verlegen.

En ook over Annetjes gezicht was de vroegte - koel en vreemd. Maar nu ze de oogen weer zacht sloot, kwam ineens de morgen open. Ze voelde, zonder zien, al-gouden schijn wijd-om - en ten-laatste bleef niets van haarzelve daarin over, dan het weesgegroet in haar hoofd. Maar dit-ook waren glansen, die bewogen. Ze wist: ‘het is nu goed met mij - ik bid in Gods liefde.’

Maar nu ze weer moest opzien - hemelblauw stonden de muren van het klare kamertje te stralen, en alle bonte platen wemelden van zon - nu werd ze verlegen, omdat ze maar Annetje was, die gisteren in het duister veel kwade zonden had moeten biechten.

Het kamertje was niet meer dan een klein blauw hokje ergens weg-verborgen in het groot huis, ergens hoog weg in de vroegte. En zij, Annetje, lag maar in het witte bed verstopt als een strak poppetje met kijkende oogen in den al-te-vroegen tijd. Niet eens konden haar oogen mee bidden en mee begrijpen, dat ze vandaag Gods bruidje zou worden. - De bangheid kwam diep in haar hart, als een honger die pijn deed.

'God in haar, en zij in God?'

Tintelsterren schoten uit haar oogen naar het waakvlammetje bij het beeld, een roode bloem bij het beeld, een bloem-van-vuur die bad, die bloeide midden-in zwevende goudsterretjes, als zij zóó keek, almaar keek, zonder verroeren, handjes gevouwen. Tot ze, schrikvreemd, zich-zelve kreunen hoorde, in een doffen pijnroep van - 'o, o' - en zijwaarts schokte, het gezichtje zwoel-blozend in het kussen verbergend.

Heel langzaam, uit een groot suizend geruisch, kwam toen de stilte, - zoo stil, dat ze verwonderd luisterde - kwam dat heel verwonderlijke stille - en ze durfde niet meer ademen. Waren engelenvleugelen open? - was hemelschijn open? - er zou zich een stille heilige hand kunnen heffen....

Maar er bleef niets meer dan het klare venster. Het stond heelemaal en hoog in gordijnen als in sluiers, en de morgenzon blonk er doorheen. Het maakte de kamer wit en blij voor een bruidje. En Annetje lachte stilletjes, want het bruidje was zij-zelf. Het leek in-eenmaal het diep geheim van een wonder, dat zij alleen weten kon.

Een gouden feest ging open - ze moest heel stil zijn en wachten - bidden met heilige handjes tot moeder zou komen roepen. Zouden er ook vandaag in de zon stemmen spreken? klokken zouden luiden. -

Annetje luisterde en hoorde in-eenmaal wel al de vogels in den tuin. - En ze kwam stilletjes rechtzitten, want het was zoo groote muziek van honderd fluiters, die tierden luid, al luider. - Maar één, - dat was een merel, die ze wel kende, - één, die wist alleen een liedje boven alles uit, - die hield telkens op, alsof ze nadacht, en begon weer opnieuw, en riep haar eender liedje als een orgelklank, - veel luider en toch veel stiller dan alle luide gefluit.

Waar zat die merel toch?

Zonder het zelve goed te weten was Annetje opgestaan. Ze had de vensterkruk neergetrokken, en voor het open raam stond ze. De zon was over haar oogen.

De merel riep het liedje als een vraag.

Annetje werd ineens heel blij. - De blijdschap was binnen in haar hart, - en overal om haar heen. Midden in de luwe lichte blijdschap kon ze staan en kijken en blij-zijn. Ook iedere boom van den tuin stond in de luwe lichte blijdschap - iedere bloem, en alle bloemen. Het was vol feest. Kleurig en goud en licht wemelde het feest voor Annetjes oogen uit den tuin omhoog, bloesemgeuren over haar gezicht

Ze wist: ‘Ik sta in Gods liefde!’

Maar zoodra ze dat wist, werd het heel stil, en ze moest omzien naar het kleine lichtje bij het beeld.

Waarom toch leek dat lichtje nu ineens zoo heel droevig?

Ze naderde voet-voor-voet naar dat bid-vlammetje. - Waarom toch leek het, of het uit zou waaien van droevigheid?

Ze wist in-eenmaal, dat ze nu bidden moest, en ze zei al haar gebeden met de oogen over het stille vlammetje heen naar Jezus' hart. Woord na woord zei ze wetend en denkend, want ze wilde dat iedere gedachte zou blijven branden in haar hart, zooals het gouden vlammetje in het kamertje.

En biddend wachtte ze. Want een groote lichtgloed moet het worden uit het kamertje van een bruidje naar den hemel, - uit haar hart naar Gods hart.

Toen ging de deur heel zacht open, en Annetjes moeder kwam binnen met een arm-vol witte kleertjes.

Tuintje

Zonder schok of weten, moet ze, 'n lange wijl geleden wel, hebben opgezien uit het boek.

Er is nu niets meer, dan de stilte van het tuintje: Zij-zelf niet. Zou dit nog kunnen duren, nu ze weet: ‘Ik zelf niet?’ Als ze niet beweegt, zal het dan duren? - en niet denkt, of niet vraagt: ‘waarom ik-zelf niet?’ - als ze alleen, zoo-maar, blijft zien....

De stilte van het groene tuintje is er, en de zon, en ieder oud rozeboompje.

'n Goudwemel van stilte is er, en daar veel kleuren in, violet en wit, maar vooral toch de roode rozen en ieder rozeboompje.

Stammetje naast stammetje staat, knoestig op uit het gras, dor-zwart martelhout, op uit den dauw, die blinkt mat-verwazende, bleeke parelschijn van dauw over het gras om de stammetjes.

't Is Zondag in het tuintje.

De rozeboompjes staan zoo, en de wegjes liggen zoo in den Zondag.

Zooals het smal wegje overweven is door het lommer van de bladers en de rozen, zooals het wegje onbetreden langs de stammetjes ligt: - dat is de stilte.

Maar meer dan stilte is de Zondag in het tuintje - 'n geur, wadem van dauw-waas en gras en mullen-grond, van bloemen-en-bladers en het rozenhout.

En meer nog dan geur is hier de Zondag - licht!

Ze kan den Zondag ademen in het tuintje, ze kan den Zondag hooren en zien, voelen met al haar zinnen - en inademen - stilte en geur en goudwemel, en met haar hart den Zondag drinken als een lafenis....

Stroomt haar hart niet vol, al voller van den Zondag, vol van licht en koelen dauw? blinkt en dauwt de Zondag over haar ziel? M'n God, m'n God - drinkt ze haar hart zóó vol van licht en koelen dauw, dat het geluk welt en bonst door haar bloed, - zóó vol, - háár ziel - van wonder? - háár - duistere - doode ziel.... Nu niet, o God, neen, nu niet dát denken: duistere doode ziel, en weer twijfelen en weer verbijsterd zijn - in dit uur niet, als het God gelieve, nu in het tuintje niet.

Nu alleen maar stil zijn, en zich voelen leven zonder die gedachten.... Alleen maar zóo gelooven, en weten van de genade.

Zóó zich leven voelen, - de handen vouwen en 'n kind zijn, dat bidt, - zóó een mensch zijn als 'n biddend kind.

O, het tuintje is lief.

Ze zou wel schreien van geluk, omdat het tuintje zoo lief is, zóó met het stille wegje langs de stille stammetjes....

Zoo, een kleine besloten hof.

Processie

Stoeten van kinderen in stroeve weeskleeren komen het eerst te voorschijn uit den zonneschemer tusschen de kerken, - biddende, - uit dien uitgang tusschen ruige rotsmuren als uit 'n wijde poort, het open licht in, waar nu hun stemmen schijnen ijler te worden en het bidden te vervluchtigen tot een zinging. Luchtige klaring van geluid waait uit.

Het gesuizel van den wind wordt hoorbaar tusschen de meibladers der linden, die in lanen het wijde plein omlommeren. Er is wuiving van loovergroen, en kleine vlagjes tusschen de takken wapperen heller feestelijkheid uit boven den wemel van hoofden en hoofden. Tusschen vaste boomstammen en overzijds tegen de vlakke huizengevels, hooger ook in de vensters open naar kamerduistering, stuwt menschenwoeling zich tot stilte. Schouder aan schouder maken menschen nu zwaar-kleurige wanden, daar-tusschen ligt het straat-open besloten, uitschijnend grijs, zacht neerglooiend van tusschen de kerken. Lenig lijnen de rijen der zacht-aantredende kinderen. Aandacht schouwt uit.

De eerste vaantjes beuren oude zijdekleuren - rood,

groen en paars als in wierook vervaald - vlak voortgedragen, kinderlijk licht en klein, naar het plechtig leege der onbetreden straten, in het uitschijnende grijze ontdolend als zon-omsponnen vlokken kleur.

En reeds komen in voller aangang, in scharen en groepen, de broederschappen, de schrijdende mannen, almeer, schaduwig zwart hun kleeren, dagschijn over hun gebogen hoofden.

Ze dragen kaars en rozenkrans. Hun stemmen deinen donker op den wisselzang der weesgegroeten. Ze zijn biddende wakers bij hun weidsche banieren, de praalvanen hoog gedragen. Vaan na vaan. Brokaat en sameet zwaar van steengeflonker, zwaar van bloemig borduursel en gouden looverwerk, rood en purper gloeit; veel geel straalt, rozig karmijn en fluweelen groen, vlakken diep hemelblauw goud overschitterd. In de uitpraling der kleuren blinken de beeltenissen der heilige Beschermers, toegekeerd naar den uitgang tusschen de hoekmuren, naar die poorte waaruit almaar meer pralende vanen dagen, breeduit in zwaren zwier, ontdwalend tusschen de menschen-rijen in den dag als allerkostbaarste zeilen van schepen uit droomlegenden, 'n vloot van vanen, zacht heengegleden.

Vol-rijk is nu de straat van goud en goud-blinking. Daarover weeft linden-lommer bevende schaduwen.

De kleine toortslichten in de handen der mannen wakkeren als sterren. Het licht wijd-uit is doorwaaid van verzwervende zinging. En almaar deint de processie aan en deint de processie heen, rijzend en wijkend, reiend in

zang-gang - schromend gedragen en drijvend op droom van stemmen en gedachten.

Luisterstil ontwaakt alom zielsmijiner naar God.

Tot ineens, uit den zonneschemer ontlaten, muziek opklatert van trompetten en hoorns. Vonken licht stuiven uit. In koper kaatsen felle schichten. Feest schalt en schittert.

Komen knapen dan stappen in den maatgalm, lange rijen teergeschouderde kleine bidders, die bidden en kijken, blond, blond blond hun hoofdjes in den dag: Het zijn de kleine prinsen van Jezus onzen Heer, die alreeds van teedere wonderen weten.

Maar 't wemelt nu ineenmaal al wit, kruivend en kroezend wit, donzen wit, vlosse witte wemel van kleine kindertjes, - blonde, bruine, gouden hoofdjes omkranst, omkroond, bloemen om de hoofdjes, in de roze knuistjes, in de mandjes die ze torsen. Er zijn er die dragen aan hun hartje het kleine Lam Gods, of het zilveren hart of de zilveren kroon van Maria. Ze komen almeer luchtig aandrijven, laag langs de aarde heen, een wolk van spelende engelen, 'n dans van cherubijnen, - 'n bloei - alsof daar lentetuinen opengaan, bloemweiden ontluiken.

Witter licht is nu open.

Bruidjes komen. Weer lijnen rijen eindeloos. Leliemaagdekens in sluiers, argeloos en onaanroerbaar broos, tenger en teer in witte kleeren, strak het lijfje, uitvouwend in strakke plooien de rokken. In schuchtere nijging blijven de hoofden lichtjes neergeknakt over boekje of bloem of blinkend embleem, dat de handjes vroom

beuren. Lichtademen suizelen over het wazige gemijmer.

En onder gouden baldakijn, tronend op de schouders der levieten, hoog, - van haar gedragen troon, omstuwd door weer kleine kinderen met luchte bloemvrachten, door weer Mei-maagdekens met leliestengels en vaantjes hemelblauw - koorknapen in wit-en-rood zwaaien zilveren wierookvaten - hoog van haar troon schouwt Maria met het Kindje.

Ze draagt gouden wade, gouden kroon en glimlacht minnelijk neer over de sneeuwing van bloesemend meileven aan haar voeten, ver heen naar den zwerm der witte kindertjes, die in zonneverte lichtend verstuift in het licht, zoo een kudde speelsche schaapjes, zoo een vlucht hemelduiven laag langs de aarde vleugelend, 'n stuifwolk van dwarrelende bloesem-ontbladering.

En luid-uit, blij-uit, alsof ze alle lente en Maria's troon dragen en drijven op hun ademen, jubelen klare knapenstemmen hoog koraal, vlagen feest uit, wijd-heen, openen het licht al opener.

Tot weer hoorbaar wordt de wind in de lindebladers, en - even - uit 'n verte, het sprankel-ruizelen van fonteinen.

Maar klokjes rinken ineenen, hoog uit de nabije torens.

Torenbellen tinken, zilveren, bronzen, een na een, en weer, en vele saamvlagend en ontparelend: popelend carillon, haperend telkens en ingehouden als luisterend in 't luiden. Zoo het aangaan, het kloppen en verbangen van menschenharten, die 'n vreemd-ver en ongelooflijk schoon geluk wachten, en naderen voelen, en maar niet weten, maar niet weten....

Nu treden aan, nu komen in stoeten en groepen zich scharend, - waden-wit verglaast, - nu komen Gods offeraars allen, gebogen, zwijging om lippen die zich in 't bidden sloten, het eerst weer bidden zullen - mijmeringen uit oogen neer, droomschemer. Ze dragen in geheven handen de heilige trezoren.

Zonneflonkers en blinklicht stralen uit goud-glorende statuettes, uit ranke monstransen, uit kruisen en drinkhorens en gulden torentjes, uit juweel na juweel dat ze in eerbied-schroom in het licht beuren, teer-belijnde, teeder-bebeeldwerkte kleine schrijnen van ivoor en zilver en verkostbaard hout, - juweel in zonsmeulend juweel omsloten, het allerdierbaarste wat tastbaar bleef uit de tijden, lichtende vonden uit schemer-verlorenheid, al wat lippen aanroerden en oogen vereerden als het hartinnige dierbare wat bleef bij-ons van de lieve hemel-heiligen: relieken zonder tal.

Plechtig roerloos schouwen onder gouden mijters de blanke gelaten der bisschopsbeelden, - boven de hoofden gedragen in statigen aangang, alsof ze weer schrijden komen, heilige bisschoppen, uit den dom, dien ze stichtten, dien ze bouwden en verheerlijkten, waar ze sliepen in hun graven. En zie, hun zerken werden tot gouden schrijnen, zwaar van bloem- en beeldwerk, zwaar van glorende kristallen en edelsteen. Wijdelingen torsen op hun schouders die zerken van goud, droom-sarcophagen, wijdende noodkisten. Eenzaam tredenden dragen omheen drinkbeker, hemelsleutel, pelgrimsstok, bisschopsstaf van Servatius, den beschermer - en almeer komen

schrijdende scharen met horens en schrijnen en gulden huisjes en toon-altaren en monstransen. Goud-âmend herinneren weeft bevende gloren. - Even leven langs de aanroering van onze droomen heen: martelaren, apostelen, de heiligen der evangeliën, Johannes, Elisabeth, Maria - en Jezus onze Heer zelve, al Zijne smarten. Hoofden buigen zacht, oogenschijnen blijven aanroeren rafels van Zijn windelen, naalden van Zijn doornenkroon, draden van Zijn grafdoek, en meer, en meer: Splinters van Zijn kruis, dat ons uit den levensdood verloste.

Tot acolieten zware wierookvaten zwaaien, die zwenken en zwichten aan rinkende zilverketens, - vuur smeult rood, vlamt rooden schijn uit - geuren wazen - weg en weder zwenken aan, zwichten heen de wazende vaten, wiegend stoorloos in den zang-gang van den ommegang, - rijzend en wijkend.

Dan blijft klatering van zilveren outerbellen rinkelen.

Zooals zomerademen aandrijvend over de zeeën der korenvelden de halmen in golvingen doen neerzuchten, zooals door de stuwing van den vloed uit verloren zeediepten golven in zachte uitdeining verrimpelen in waterglanzingen over het strand - zoo overademt eerbied de zee der wijlende menschen, en ze zijgen neer op hun knieën, gebogen biddende, diep stil: ‘Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.’

Want het Lam Gods is voorbijgegaan.

Onder den troonhemel in goudschemer verborgen - de lichtende Hostie.

En de klok dreunt zwaar-bronzen dreuningen, stuwt

met haar kracht, stuwt met haar stem het lichtende vizioen, den hemeldroom, al verder, stuwt zwaar-dreunend, - biddend, beidend - het aller-innerlijkste gemijmer, het zielsgeheim der oude kerk de-straten-door om het plein dat de oude kerk overschaduwt met torens en rotswanden en daken, - stuwt het heen in de open lente en roept het weerom binnen droomschemer van grijze gewelven.

De menschenzee vloeit samen, wemel van menschen volgt den zang-gang, - luister-stil.

Avond

De violette droom der schemering komt zacht gezegen over de grijze Stad.

Nu zal haar leven gewekt worden uit zijne verstarring. Alreeds drijven haar mijmeringen als schaduwen langs de gevels der huizen.

In het jubelende licht van de zon, in het schallende leven van den dag, lag de Stad lijdzaam en in gelatenheid. Want het zonlicht deed haar droomen vluchten, de dag raakte haar als een stoornis.

Zwijgend moet ze zijn en denkend in de geruischloosheid der dalende duisternis, in de verteedering van den avondschemer.

Dan gaat het zonderbare wezen der Stad opbloeien, haar wonderstille wezen van geheimzinnigheid, haar diepe droom-wezen.

De huizen houden den adem in en wachten.

Een huivering vaart door het steenen lichaam der Stad.

Hoog, hoog rijzen de torens, verlangend trachtend naar de ziel der duisternis, die ijl omzweeft in de luchten.

Zwaar staan de gebouwen, hechte brokken van standvastigheid.

Maar het verlangen beeft door hun stoeren trots, en uit diepe verborgenheid duistert, duistert langzaam, de geheimenis van hun binnenste. Zacht gaat die vervlieten in den droom der schemering, die hun muren omzweemt.

In schromende stilte ligt de Stad en wacht, weifelend wacht ze, vreezend en verheugd, op het blijde gebeuren harer herleving.

Zie, nu zal het feest ingaan harer Schoonheid.

Menschen gaan door de straten. Langzaam buigen zich hunne hoofden dieper. Ze lachen niet langer; ze worden zeer ernstig. Ze dempen de stemmen, ze dempen de schreden.

Zacht luiken de huizen de oogen en wachten.

De grijze Stad is het wezen geworden, dat leeft en lijdt, dat denkt en droomt.

En er zijn geen huizen meer, geen kerken, geen torens; - hun leven, dat in afzondering was en verenkeling, vervloeide volkomen in het eenige, veel-machtige wezen der Stad.

De straten zijn de geheimvolle gangen geworden harer Gedachten, de gebouwen zijn de schuilhoeken, waar die verwijlen gaan in verborgenheid.

Ziet ge haar levende Gedachten wel? Hoe gaan ze zoo stil en geruischloos? Het gelijken menschen, die gaan met gebogen hoofd, met zachte, bedachtzame schreden. Menschen gelijken het in doen en wezen, en als menschen dragen ze om Lijden en Liefde.

Ziet ge die warende Gedachten wel? Ze gaan om en zoeken naar verborgenheid, rusteloos zoeken ze naar rust en vrede. Ze zoeken; bleeke menschen zijn het; angstig glanzen oogen in smartelijk-verwrongen gezichten. Ze sleepen zich langs de dichte deuren, en de straten blijven doorzweefd van de treurnis, die ze omdragen.

Anderen komen - langzaam, langzaam komen ze - weifelend, bedachtzaam... zacht zijn de hoofden gebogen, en achter de licht-geloken oogleden droomt een lach.

Heimelijk lachen de oogen, en over de teer-genegen hoofden glanst het geluk een onnaspeurlijken blanken lichtschijn.

Zoeken, zoeken doen de Gedachten, verlangend zoeken ze naar hun eindelijk tehuis om er te droomen in de stilte.

Hoor nu, hoor ze naderen: Kindervoeten, trippend, dansend snel over de klinkende keien.

Heldere korte geluiden in cadans, vallend als de klanken van een vers... Ze naderen op-neer, op-neer, krachtig-stappende, snelle kleine voeten... Ze komen... En, ineens, door de zwijgende gedachtengangen, gaat een jong, juichend geluid, een lach!

Stil. Dat dit geluid niet versterven moge.

Hoor, hoe de klank wordt voortgedragen, hoor hem zwellen tot een stroom van geluiden, een leven van geluiden, dat opschalt en galmen wekt, dat opschalt en leven wekt.

Het is een vreugd, een loutere jonge blijheid, tintelend door het wezen der Stad.

Hoe wordt nu eensklaps het raadselachtige, het angstig-geheimzinnige van haar diep droomleven vervluchtigd. Hoe vreemd is die plotselinge opstanding uit de verzonkenheid harer mijmeringen tot deze lachende blijdschap.

Zie, nu gaat de Stad zich tooien met slingers van licht, festoenen van lichtgespeel gaat ze slingeren om de steenen leden. Nu gaat het feest in der verlichte vensters, nu vangt het feest aan der levende lichten.

Pinkende, guitige, grillige lichten die wenken en lokken...

Stil denkende lichten van troost en bemoediging.

Schel flikkerende lichten, afstuitend de nederigen en zachtmoedigen.

Zacht droomende lichten om naar te verlangen, weldoend licht dat vrede geeft.

Bleek zijn de lichten der droeven.

Rood-gloeiend zijn de lichten der lijdenden.

De lichten der boozen zijn schel-verblindend.

Wonderlijk is het leven der verlichte vensters.

In de geheimvolle straten zenden zij hun schijnsel;

doch schaduwen stijgen uit ongeziene diepte en sluipen op langs de huizengevels...

Wakkeren, wakkeren doen in hun glazen huis de vlammen der lantaarns.

Peinzend staan ze het spel van licht en duister aan te zien. Peinzend staan ze en doen haren plicht. Doch ze weten niet, wat de donkerte moet beduiden.

Denken doen ze. Door de straten, de stegen, de gangen, om de pleinen en de kaden slingeren ze haar eindelooze rijen, ver, ver weg naar de eenzaamheid der velden. - Die langs den stroom toeven er bewegeloos, en zien omlaag naar de spiegeling van haar licht, dat diepe goud-spiralen kronkelt in het donkere water. Aldoor wil het wilde water de lichte beeltenis overplassen met zijn duisternis.

Boven de weifelende roerloosheid der Stad zweeft de bleeke weerglans van het licht, dat schijnt in de gangen, waar haar leven van denken en droomen omgaat, dat schemert uit de woonsteden, waar haar leven zich gaat verbergen.

Zwak zweemt de weerglans der blijheid, die even en kortstondig gelachen heeft in haar ziel.

Zacht gaat nu de Stad weer verzinken in haar mijmeringen.

Dieper en dieper schuilen haar gedachten en haar droomen weg in verborgenheid.

Staag zwakker kwijnen glans en weerglans.

Leeg liggen de straten.
De huizen luiken de oogen van moeheid.

Ruischend, ruischend leeft alleen nog de stroom, de duistere stroom, de stroom van mildlevend water.
Door den donkeren nacht gaat het ruischen van den duisteren stroom.
Door den zwijgenden nacht gaat het ruischen als het geluid eener wondere stem.
Het is de stem mijner Stad.
Het is de stem, die de geheimen zegt harer ziel.
Ruischend komt het water uit de diepe donkerheid der landen
Ruischend schuifelt het langs de duistere muren.
Fluisterend verruischt de geheimvolle stem in het zwijgende zwart van den grondeloozen nacht.

‘De vedelaar speelt’

Rosale
Duitsche Ballade

't Is van prinses Rosale.
Die was vroeg opgestaan;
Trad uit haar vaders zale
Om naar de kerk te gaan.
Ze ging met groot geleide,
Ze ging in goud en zijde,
Ze ging met hare rozenkroon,
Rosale was zoo jong en schoon!

Onder de groene linden,
Die voor de kerkdeur staan,
Heer Heimen zwierf en zinde
En sprak Rosale aan:
‘Ach, liefde is bitter lijden,
Wat geven goud en zijde?
Was uit uw kroon één roze mijn,
Hoe zou mijn pijn genezen zijn!’

Het was zoo zoete tale,
Rosale wel verstond.
De speelsche wind kwam dwalen:
Eén roos viel op den grond.
Heer Heimen diep wil bukken,
Rosale's roos te plukken.
Wel nimmer plukte een man ter aard
Een roos zoo schoon in hof of gaard.

‘Geen rozeblad, geen doren!
Raak mij die roos niet aan.’
Heer Uildert trad te voren,
Die had het spel verstaan.
‘Is dit uw ridder-zede?
Laat vrouweneer in vrede!’
Heer Uildert droeg een grijzen baard.
Heer Uildert droeg een snijdend zwaard.

Wee, wee de groene Meie
Die zulke rozen gaf!
Het werd zoo droef een schreien,
Het werd zoo vroeg een graf.
De booze zwaarden blonken,
De booze zwaarden klonken.
Heer Heimen's bloed bij stroomen vloot,
Onder de linden lag hij dood.

Rosale boog zich neder,
Ze was zoo bleek en schoon;
Ze nam de Roze weder
En stak die in haar kroon.
Ze ging in goud en zijde,
Heer Uildert haar geleidde.
Ze ging tot bij het hoogaltaar,
Het beeld der Moeder Gods stond daar.

‘Maria, wil mij hooren,
Hier is mijn maagde-krans;
Ik heb geen roos verloren,
Hier is hij gaaf en gansch.
Ik wil aan God nu geven
Mijn rozen en mijn leven,
Ik zal in 't stille klooster gaan,
Zal voor de dooden bidden gaan.’

Lanceloot's klachte

Toen Lanceloot gevangen zat,
Het deed hem bitter klagen:
‘Ai mij, dat ik mijn vrijheid had,
Weer Levens open dagen,
Waar ieder uur een feest voor mij
Van horenschal en krijgsroep blij!
Mijn hart sloeg helle slagen.

‘Mijn zwaard was feller dan de dag,
Mijn schild een morgenzonne,
Hier staan ze duister in het rag
Dat grauwe spinnen sponnen.
De stilte die me staag belaagt,
En schemers ijle wijle draagt,
Wordt door geen zwaard verwonnen.

Ze klemt mij aan haar ijskoud hart,
En wil haar boei niet slaken.
"Wie liefde zoekt die Gode tart,
Zal liefde als straffe raken".
Dan zingt zij, en ik adem niet,
Mij waanzins liegend sluimerlied
Bij dage- en nachtewake.

Wee mij, die naar haar stemme hoor!
Mijn harte wil herleven,
En Levens schim komt als een gloor
Langs luikende oogleên beven.
Leef ik der Stilte greep ontwoeld?
Mijn hand, die de eigen kracht weer voelt,
Grijpt schimmen die ontzweven.

Grijpt schimmen, en grift teekens neer
Op zilte kerkermuren,
Grift lijn en zijn van 't Leven weer
In licht van Liefdes uren,
En met der droomen ijle beeld,
Mijn hart zijn ijdel droomspel speelt.
Mijn schreiende oogen turen:

Zien ridders hoog op 't dravend paard
En met gevelde speren,
Zien Lanceloot met schild en zwaard
Die honderd ridders weren,
En zien, met liefdes zoetsten lach
De Liefste, na der helden slag,
Verwinnaars groet begeeren.

“Ach keer, en kus mijn lippen rood!”
Mij roept haar bang verlangen.
Ik nijg... en voel me koud en dood
In Stilte's boei gevangen,
En zie door kerkertralies heen,
Waar Lente bloeide en Zomer scheen,
Verwelkte rozen hangen’.

De rozengaard
Duitsche Ballade

Nu hoort wat van een rozengaard
De nachtegalen vertelden:
Vier vrouwen in den dageraad,
Des avonds zes vechtende helden.

‘Mijn lief is Koning van het land,
Ik heersch in het rijk der rozen.
Hij draagt een kroon van diamant,
Mijn kroon is van geurende rozen.

Drie knapen stil, drie knapen trouw,
Zijt wachters bij mijne gaarden.
Laat alle jonkvrouwen binnengaan,
Maar nooit hier ridders op paarden.

Ze traden dan mijn rozen dood!
Hoe zou ik nog leven moeten?
Ze traden dan mijn harte dood,
Zoo wreed, met hun zware voeten.

Drie wachters stil, drie wachters trouw -
En die Koningsvrouwe hun heilig.
De poorte dicht, de hagen hoog:
Haar rozelaars bloeiden wel veilig.

Toen kwamen door groene lanen
Daar drie schoone jonkvrouwen aan.
“Ach wachters, gij drie goede wachters,
Laat ons in den rozengaard gaan.”

De jonkvrouwen bukten en spraken:
“De rozelaars bloeien zoo rood.”
De jonkvrouwen plukten en spraken:
“De dorens die steken ons dood.”

Drie wachters stil, drie wachters trouw -
En de Koningsvrouwe hun heilig.
De poorte dicht, de hagen hoog:
Haar rozelaars bloeiden wel veilig.

Toen kwamen drie ridders op paarden,
Ze hadden van rozen gehoord:
“Gij wachters, gij drie snoode wachters,
Doet op ons, doet open deez poort!”

De haag is hoog, de poort is zwaar,
Ge zult u geen rozen hier halen.
Een roze: een wond, een wonde: een roos.
Zoo zult ge de rozen betalen,’

Toen streden de Ridders en Wachters.
De Wachters die stierven den dood.
De rozelaars lagen vertreden,
De grond van de gaarde was rood.

De zwarte nacht kwam dalen.
Daar klaagde de Koningsvrouw:
‘Mijn rozengaard ligt nu vertreden,
Maar mijn wachters, ze waren zoo trouw.

Ik zal in rozeblaren
Een graf hun graven gaan,
En waar de rozelaars bloeiden,
Daar zullen drie leliën staan.

Wie waakt dan stil, wie waakt dan trouw
Met mij bij die graven zoo heilig?
De sterren 's nachts, de zonne daags.
De leliën bloeien wel veilig.’

Lente-dans

‘De meidoren bloeit in den lentenacht,
De vedelaar speelt, en de bruigom wacht.
De vedelaar speelt bij der sterren schijn,
Ook ik ga ten dans op het lindenplein,
Wel draag ik geen goud en geen kleeren van zijde,
Maar toch zal mij Hoverik's dochter benijden.’

Ze is stil door haar vaders groen hofke gegaan,
Violen en rozemarijn liet ze staan:
‘De bruidegom wacht, en hij leidt me ten dans.
Haast nadert de bruidsdag, haast draag ik een krans,
Haast komen gespelen met rozen mij tooien,
En komen met rozen de straten bestrooien.’

De vedelaar speelde. Ze kwam naderbij.
De bruidegom wachtte. Hij trad aan haar zij:
‘Kom over een maand aan uw venstertje staan,
Ge zult Hoverik's bruidsstoet door 't dorp zien gaan,
Met vijftig gespelen en vijftig gezellen,
Met wagens en paarden en klinkende bellen.’

Zijn spot als een kling naar haar harte stak,
Ze lachte van haat, en haar hart dat brak:
‘'t Is al om haar goud en haar zijden kleed,
Dat ge om Hoverik's dochter uw liefde vergeet’.
De vedelaar speelde, de sterren schenen,
Ze sloop naar haar vaders groen bloemhofke henen.

Ze plukte violen en rozemarijn.
Ze vlocht zich een krans bij der sterren schijn.
‘Mijn bruidegom, kom aan uw venstertje staan,
Dan zult ge mijn stoet door de straten zien gaan,
Met vijftig gespelen en vijftig gezellen,
Geen wagens, geen paarden, wel klokken en bellen.

Als Hoverik's dochter uw bruid zal zijn,
Als de vedelaar speelt bij der sterren schijn, -
Hoe vallen in 't hof ke de rozeblaân af -
Dan lig ik en wacht in mijn donkere graf,
Dan kom ik te-nacht, en geen slot houdt me buiten,
Om u dicht aan mijn ijskoude hart te sluiten.

De vedelaar speelt, en ik leid u ten dans,
Bij het licht van de maan, bij der sterren glans,
Dan dansen we saam tot het morgenrood,
Dan volgt ge me mede in den donkeren dood.
En Hoverik's dochter in 't bruidskleed van zijde,
Ze zal mij mijn sneeuwwitte lijkwa benijden.’

Van bisschop Sint Lupoen en koning Attila
Legende

De wachter die met helm en lans
Stond uit te schouwen in den glans,
Die, dagende, van de oosterkimme
Den nacht verdreef, zag 't eerst deez schimmen,
Die weemlend in het uchtend-klaren
Met nevels nog omhangen waren.
‘Daar vluchten na nachts duisterheden
Voor dageraads zoo lichte schreden,
Tot 't schemer-kleed haar zal ontglijden
En als een dauw zich nederspreiden
Op gras en bloemen overal.’
Maar wel zeeg dauw op 't bloeiend dal
En waasden nevels weg voor 't licht,
Doch zwarter steeds, in drommen dicht,
Die schimmen vorm en vastheid kregen.
Ze drongen aan van alle wegen,
Opdoomend van des aardrijks rand
Als wolkend duister over 't land.

Toen stiet de wachter in den horen:
‘Waakt op!’ Hel schelde 't van den toren:
‘Waakt op! Waakt op!’ En die eerst sliepen,
Te Troys nu uit hun deuren liepen,
En drongen om den torenvoet,
Verbijsterd door dien morgengroet.
‘Waakt op voor Koning Attila!
Zijn leger komt de stede na!
Te wapen! Sluit de poorte zwaar!’
De horen, schallend 't bang gevaar,
Joeg angst door 't harte van die allen,
En dreef hen, schallend, op de wallen.
Daar zagen ze als een wandlend woud,
De speren, die het morgengoud
Verduisterden, die recht geheven,
En speer naast speer, al nader dreven,
Gedragen door de zwarte zwermen.
Nooit klonk te Troys zóó luid een kermen,
Zóó luid misbaar, zóó schreiend klagen:
‘Geen wal kan ooit den schok verdragen
Van al dier speren fellen stoot.
Straks verft ons bloed de straten rood.
Waakt op voor Koning Attila!
Het uur van onzen dood is na!’
Verslagen vóór de slagen vallen,
Wijken de poorters van de wallen,
Halen hun schild, hun roestig zwaard,
En laten ledig hof en haard
En wijd der huizen deuren open.

Ze wilden uit hun stadspoort loopen,
De spitse speren te gemoet
Met wanhoops laffen overmoed.
‘We willen in de velden gaan,
Ons door Gods Geesel laten slaan
En maaien, als het rijpe koren!
We geven onze stad verloren!’
Ze dringen saam, ze stuwen voort,
Weeklagend, stuwen naar de poort,
Van schrik verbleekt en buiten zinnen.
Staag schalt de horen van de tinne:
‘Waakt op!’ en 't schallen drijft en jaagt
De schare, die den weerschal klaagt:
‘De dood!’ Maar hoort - een stilte valt,
Want luider dan de horen schalt,
Riep daar een roepstem tot de scharen:
‘Waakt op en staat! Wat bang misbaren,
Wat angst, o kleingeloovig diet!
Is God, ons sterkste schild, daar niet?’
Men deinst, men hoort dat roepen aan,
En ziet Lupoen, den Bisschop, staan
In 't glanzen van zijn praalgewaad,
Den mantel om van goudbrokaat,
Met mijter, staf en vingerring,
De hand omhoog tot zegening.
‘Waakt op en keert op uwe schreden,
Naar 't binnenst harte van uw stede,
Ter kerke! Wacht of heil of smaad,
Of smart of blijdschap, naar Gods raad

En wijsheid, nimmer nog volprezen!
Wacht dood of leven zonder vreezen.
Waakt op en bidt! Hier baat geen strijd,
Geen zwaard, geen schild, geen angst die schreit,
Geen poort, geen wal, geen sterke toren,
Noch 't schallen van dien hellen horen.
Waakt op en bidt! Laat leeg de straten!
En gij, o wachters en soldaten,
Laat leeg den wal! Gaat biddend heen.
Ik wil uw plaats - met God alleen!'
Hij spreekt, hij wendt zich met den staf
En wandelt op den stadswal af,
Omschenen door een gloor van goud.
De straat wordt als een pad door 't woud,
Waar zonnestralen komen waren
Door bladerschemers, die vergaren
In schaduwen dat klarend licht.
Ook op der poorters aangezicht
Die gouden blinking zacht weerschijnt.
Ze staren, tot Lupoen verdwijnt
En 't licht verduistert voor hun blik.
Maar ver van hen thans angst en schrik:
Ze gaan ter kerk in stille rijen,
Bidden daar lange litanijen,
Zingen daar: 'Deus Miserere!'
En nog en weer, en duizend keeren,
Terwijl ze knielen op den grond.
Maar Sint Lupoen in d' eigen stond,
Hoog op den omgang van den wal

Schouwt stil verbeidend over 't dal.
Daar komen aan, van alle zijden,
De Hunnen, die op paarden rijden,
De Hunnen met de felle zwaarden,
De Hunnen met de hellebaarden,
De Hunnen met de zware bijlen,
De Hunnen met hun boog en pijlen,
De Hunnen met hun speren-woud,
De Hunnen door het morgengoud.
Over den dauw der groene weiden
Komen hun horden naderschrijden.
Hier kaatst een straal, daar vonkt een ster,
Uit helm of schild. Van wijd en ver
Dringen die rijen, stuwt die stroom
En wolkt die schemer uit den zoom
Der oosterkimme laag langs de aard.
Maar Sint Lupoen waakt stil en staart,
En ziet den stroom in zeven stroomen
Zich splitsen en al nader komen
Van zeven zijden door de weiden.
En aan het hoofd der horden rijden,
Te paard en met een gouden kroon,
De koningen die hunnen troon
Verlieten en hun koningswoning,
Om Attila den Hunnenkoning
Te helpen waar hij moordt en brandt,
En steden plundert, en het land
Alom vertrapt met harde voeten.
Zes koningen, zes legerstoeten,

Drie te eener, drie aan de andere zijde,
Die links en rechts van de ééne rijden
Die van de zeven 't midden houdt:
En daar, vóór 't wandlend sperenwoud,
Daar, hoog en statig opgericht
Rijdt Attila door 't ochtendlicht,
De Koning van het Hunnenrijk,
Een Koning aan een reus gelijk.
Zijn kroon heeft twintig felle spitsen,
En duizend schittersteenen flitsen
Uit kroon en keten helle vonken.
Zijn mantel is van goud doorblonken,
En daalt hem als een stralenstroom
De schouders af. Een zonnedoom
Straalt uit van zijde en edelsteenen.
Zoo komt hij, door een gloor omschenen,
En houdt den toom van 't zwarte paard,
Heft als een schepter 't blanke zwaard,
Dat als een helsche vuurvlam brandt.
‘Wee Troys-de-stad! Wee stad en land!’
't Is of zijn gramme blik reeds boort
Door wal en steen, door hout en poort,
Of uit zijn blik de vonk reeds schoot
Die 't al doet vlammen hel en rood.
Zoo staart en nadert Attila,
Zoo slaat Lupoen den Koning ga,
En staart hem aan, tot oog in oog,
Zijn blik den zijnen tot zich toog:
Een sterrestraal waar bliksems schichten,

Een hemelschijn bij 't helsche lichten,
Zoo vliegt hun blik hun blik gemoet,
Zoo wisselen zij hun eersten groet,
Lupoen met aller Hunnen Heer.
‘Wie schouwt daar spiedend op mij neer?’
Grimt Attila en wijst omhoog,
En allen zien daar voor hun oog
Dien Bisschop in zijn praalgewaad,
Den mantel om van goudbrokaat,
Den mijter op, den staf ter hand,
Die wacht houdt op den wallerand.
En ook om hem een stralenstroom,
En ook om hem de zonnedoom
Die schijnt uit zijde en edelsteenen.
Zoo staat hij door een gloor omschenen.
En heft de hand tot zegening.
‘Zeg, wie ge zijt, o vreemdeling!’
Roept thans Lupoen den Koning aan,
Die voor de poort zijn paard doet staan,
En met een wenk tot stilstand dwingt
Het speren-woud dat om hem dringt.
‘'k Ben Attila, vorst Mandras' zoon,
En draag der Hunnen koningskroon.’
- ‘Is dit des Hunnen-konings macht
Dat hij de Christenvolken slacht,
Dat rood hun bloed stroomt door de landen,
Waar stad naast stad als vuren branden?’
- ‘'k Ben Attila, Gods Geeselroede,
Die slaat en dorscht, die fel moet woeden.

Ik doe wat mij uw God gebiedt!
Maar gij, die op mij nederziet,
Wie zijt gij, op uw muur van steen?'
- 'Lupoen de Bisschop, anders geen.
Lupoen, Gods knecht en onderdaan!'
- 'Welaan, dan zal Gods knecht verstaan
Dat hier de Geesel Gods moet dorschen!
Dies staak uw vragen en uw vorschen.
Ik kom, zooals uw God mij zeide.'
- 'Ik zal Gods wil steeds benedijden!'
- 'Ge zult Gods wil uw poort ontsluiten!'
'Ik sluit geen Godsgezanten buiten,
't Zij dat ze vreugd of rouw verspreiden,
Of rooden brand of goud verblijden!
Kom in, o Koning! - 't Is de tijd
Kom in - u wijkt de poorte wijd.
Kom in met al uw legerstroomen'.
Lupoen is van den wal gekomen
En heeft met eigen hand de poort
Ontsloten op des Konings woord,
En gaat met mijter en met staf
In 't praalgewaad den drom vooraf,
Die achter Konings zwarte ros
Staag toestroomt, of het sperenbosch
Heel Troys-de-stad wil overgroeien,
Alsof een zee aan 't overvloeien
De bosschen aanstuwt, door haar golven
Uit verre gronden losgedolven.
'Wee Troys-de-stad! Wee stad en land!'

En als een hellevlam die brandt,
Zwaait Attila het felle zwaard,
Maar deinst, en staat, en wijkt, en staart:
Daar voor zijn oogen, - ziet, er rijst
Een zwarte muur waarvoor hij ijst,
Hij, groot door moed die nooit versaagde!
‘Wat is er dat zijn tred vertraagde?’
De Bisschop ziet den muurwal ook,
Maar weet 't een mist, een zwarten rook
Dien met zijn staf hij kan verdrijven.
‘Wat doet den Koning achterblijven?’
Lupoen treedt voort met vaste schreên
Dwars door dien vreemden nevel heen,
Een laatste gloor, die daar verdwijnt.
Door 't dichte zwart geen glimp meer schijnt
Van dag of lamp. Een muur staat zwaar
Van nacht en duister, wonderbaar.
‘‘Valt aan! Stoot om!’ roept Attila,
En allen stormen bij en na,
Vellen de speren naar dien muur,
Stooten en stuwen uur na uur.
Maar onverwoestbaar, vast en hard,
Staat daar die muurwal zwaar en zwart.
't Is al vergeefsch, én schok én stoot!
De muur die Troys-de-stad afsloot,
De muur van nevel en van mist,
Van wanken niet of vallen wist.
Ze staat! Ze moet de Hunnen weren!
Ze staat! En al de Hunnen keeren,

De Hunnen door het middaggoud,
De Hunnen met hun sperenwoud,
De Hunnen met hun boog en pijlen,
De Hunnen met de zwarte bijlen,
De Hunnen met de hellebaarden,
De Hunnen met de felle zwaarden,
En Attila, die Koning trotsch,
Hij rijdt het laatst, die Geesel Gods,
Die binnen Troys niet dorschen mocht,
Waar wel geen poorter met hem vocht,
Maar waar Lupoen, Gods onderdaan,
Gods Geeselroê liet binnengaan,
Gehoorzaam aan Gods wil en woord,
Geleidend hem door straat en poort
Tot aan dien muur, die door Gods zorgen
Hem en de poorters heeft verborgen,
Die zeiden: ‘Dat Gods wil geschied'!’
God deed Zijn wil en strafte niet.

En knielend op den steenen grond,
Hielden de poorters bedestond,
En zongen luid: ‘Alleluja!
God spaarde Troys voor Attila!’
Lupoen, de bisschop in hun midden,
Bleef met hen zingen en daar bidden.

Straks stond daar weer met helm en lans
De wachter op den torentrans,
En schouwend in het klaar verschiet

Zag hij Gods licht en anders niet.

Het moge, wie dit heeft geschreven,
En wie dit lezen, heel hun leven,
Van God den Heer gegeven zijn
Te schouwen in zóó klaar een schijn.

De eerste rust
Legende

De Ster staat hoog te schijnen,
Haar licht blinkt in het dal.
Sint Jozef met den ezel
Die wachten vóór den stal.
‘De nacht is stil, het is de tijd’:
Maria komt, het Kindje schreit.

Maria die mag rijden.
Ze kust het Kindje zoet.
Ze gaan door stad en velden,
Sint Jozef gaat te voet.
De nacht is leeg, de weg is ver.
Ze kijken naar de lichte Ster.

Het Kindje wil die grijpen,
En woelt zich los en bloot.
‘Ach God, hij zal bevriezen
Hier op mijn eigen schoot.
De nacht is lang, de dag komt laat.
Wie is er die ons binnenlaat?’

Ze kloppen aan een poortje:
‘Ach, laat ons in uw schuur!’
De huisman beurt zijn lampje:
‘“Kom binnen bij mijn vuur;
De nacht is guur, uw Kindje koud,
Ik heb drie turven en wat hout.”’

‘“Drie turven en wat houtjes,
Wat sintels en wat roet.
Kom bij en zet u neder,
Het wordt een warme gloed.
En hier wat brood, en hier wat zaan,
Ge moet zijn papje koken gaan.”’

Een nap, een houten lepel...
Sint Jozef roert de brij;
Maria voêrt het Kindje,
De huisman staat op zij.
Zijn huis wordt klaar van 't hemelsch licht,
Dat straalt van Kindjes aangezicht.

Zijn nap wordt blinkend zilver,
Zijn lepel louter goud,
Een vuur van hemelsterren
Uit turven en wat hout...
‘De nacht gaat om, de weg is wijd,’ -
Sint Jozef spreekt - ‘het wordt nu tijd!’

Maria draagt het Kindje,
Sint Jozef gaat haar na;
De huisman ligt te knielen
En bidt een gloria.
En duizend englen in zijn woon
Vertellen hem van God den Zoon!

De bedelaar

En uit haar vaders zonnezalen,
Door tuinen, bloemen-bont,
Prinsesse naar de poort kwam dwalen
In d' open middagstond,
En tuurde ver, en was niet blij
In haren mantel van zonnezij.

'Ach, wil mij uwen mantel geven
In d' open middagstond.'
Zoo sprak de bedelaar, het Leven.
Prinsesse wel verstond,
Ze sloeg haar zonnemantel af
En mede haar gouden kroon ze gaf.

Wat gaf ze meer? - haar heele ziele,
Den lach van haren mond,
Heur tranen, die als dauwe vielen
In d' open middagstond.
Toen sprak het Leven: 'Volg en kom,'
Sloeg haar een mantel van stilte om.

‘Zoo drinkt een koning’
Naar een oud Fransch lied

Jezus, Koning der koningen-al,
Werd om te dorsten geboren,
Schreide zoo droef in den armen stal,
Herders die konden het hooren.
Maar aan der zoete Maget borst
Dronk Jezus voor Zijns harten dorst.
Een herder die Hem drinken zag,
Riep blijde door den winterdag:
‘Zoo drinkt een Koning!’

Water, diep uit Zijns harten bron,
Laafde de vrouwe tot leven,
Die bij Samaria in de zon
Drinken Hem heeft gegeven.
Sprak Maria: ‘Ai, zone-mijn...’
Maakte te Cana Hij water tot wijn;
De bruigom die het wonder zag,
Riep blijde door den bruiloftsdag:
‘Zoo drinkt een Koning!’

Liep Hij zoo dorstend, en ach, zoo moe,
Door de woestijn van dit leven,
Dronk dan den Kelk ten bodem toe,
't Hoofd naar den hemel geheven:
David de koning voorzag het lang,
Zong op het psalter zoo menigen zang.
De koning, die Hem dorsten zag,
Zong biddend door zijn levensdag:
‘Drinke mijn Koning!’

Dorstte de Koning der koningen-al,
Wreed aan het kruishout geklonken,
Ach, uit een spons heeft Hij edik en gal,
Heeft Hij het laatste gedronken.
Laafde met Bloed aller zondaren nood,
Laafde die dorstten, en dorstte ten dood.
Een engel, die Hem drinken zag
Zong blijde door dien stervensdags:
‘Zoo drinkt een Koning!’

Woont thans hoog in het Hemelsch hof,
Drinkt uit der eeuwigheid ader,
Koren van engelen zingen Hem lof
Hoog in het rijk van Zijn Vader.
Zelve de wijnstok, en vrucht, en bloem,
Jezus, der Hemelen lust en roem,
Is Wijn van genade in onzen dag,
En wie dien drinkt, wel zingen mag:
‘Zoo drinkt een Koning!’

Koning des Hemels, geef ons steeds
Uw Hemelwijn op aarde reeds,
En dat een ieder komen mag
Te zingen in Uw schoonen Dag:
‘Zoo drinkt een Koning!’

Rozensneeuw
Duitsche ballade

- ‘Ik kwam, en was dijn op den eersten dag,
Ik keer, - gij zijt mijn op den tweeden,
Maar voor de derde ten avond neigt
Dan zal ik zijn weggereden.’ -

- ‘“En rijdt ge dan weg door der sterren schijn,
Toch zijn we tot minnen verkozen,
Ach, keer om te drinken den koelen wijn,
Te plukken de roode rozen.”’ -

- ‘Ik keer om te drinken den koelen wijn,
Die valt in uw gaard als een regen,
Ik keer om te plukken de rozen rood,
Die sneeuwen over uw wegen.’ -

Ze ging in haar vaders groen gaardekijn,
Te droomen daar onder de boomen.
Ze droomde van rozen en koelen wijn,
Die heenreed was weergekomen...

Tot ze schreide van pijn in den morgenstond,
De koele wijn was verloren.
Een rozerank over haar hart zich wond,
En stak met zoo fellen doren.

Ze liet in haar vader groen gaardekijn
Van zoden een kluize zich bouwen.
Zou voor sneeuw en regen daar veilig zijn,
Zou stil langs de wegen schouwen...

- '"Ach, laat me drinken den koelen wijn,
Diep uit Gods Harte gevloten,
En ach, laat van rozen mijn bruidskroon zijn,
Rood uit Gods wonden gesproten."' -

Ze lag in haar kluis van zoden neer,
Ze sliep met de handen gevouwen,
Ze sliep, - en toen keerde de knape weer,
Hij kwam, en hij minde haar trouwe.

Hij droeg een beker met koelen wijn.
Hij droeg armen-vol roode rozen,
Kwam in haar vaders groen gaardekijn,
Wilde daar minnen en koozen.

Hij stootte den voet aan haar groene graf.
Toen viel daar de wijn als een regen.
Toen sneeuwden de rozen daar rood op haar graf.
Rozedorens over zijn wegen...

Rene van Oranje[1)]

De nacht was stil en diep.
In al te vroege stonde
De prins zijn knape riep.
- Halo, mijn ros gezadeld,...
Den oorlog vloek en wee!
Halo, mijn ros gezadeld!

De prins zijn knape riep:
- Halo, mijn ros gezadeld!
De knape naderliep:
- Mijn prins, waar wilt ge henen?
Den oorlog vloek en wee!
Mijn prins, waar wilt ge henen?

1) Naar het Fransch uit: 'Recueil de Chants historiques français par Leroux de Lincy'. René van Oranje of René van Châlons, † 17 Juli 1544, bij het beleg van Dizier, waar hij in de loopgraven gewond werd. Hij overleefde zijn verwonding slechts éénen dag. Hij stierf, 26 jaar oud, kinderloos, en liet zijn prinsdom en bezittingen na aan zijn neef Willem van Nassau.

De knape naderliep:
- Mijn prins, waar wilt ge henen?
- De Koning zelf mij riep.
Ik moet naar Frankrijk rijden.
Den oorlog vloek en wee!
Ik moet naar Frankrijk rijden.

De Koning zelf mij riep,
Ik moet naar Frankrijk rijden.
Hij riep me, waar ik sliep.
Rood zegel sloot zijn breve.
Den oorlog vloek en wee!
Rood zegel sloot zijn breve.

Hij riep me waar ik sliep.
Rood zegel sloot zijn breve.
Nu reed ik, daar hij riep,
En keer met roode wonden.
Den oorlog vloek en wee!
En keer met roode wonden.

Nu reed ik, daar hij riep,
En keer met roode wonden.
Drie wonden rood en diep
De Britsche lansen stieten.
Den oorlog vloek en wee!
De Britsche lansen stieten.

Drie wonden rood en diep
De Britsche lansen stieten,
Mijn bloed bij beken liep.
Twee wonden in mijn zijde,
Den oorlog vloek en wee!
Twee wonden in mijn zijde.

Mijn bloed bij beken liep.
Twee wonden in mijn zijde,
Eén in mijn hart te diep.
Ze zeggen: 't is mijn einde.
Den oorlog vloek en wee!
Ze zeggen: 't is mijn einde.

Trouw

Ze dwaalde zoo vroeg door haar gaardekijn,
Over de rozen lag dauw en schijn,
Schemer op dreven en wegen.
Tusschen het loover de nachtegaal sloeg,
Over de hage, - te laat of te vroeg? -
Heeft ze zich schromend genegen,
Schouwde zoo wijd, en de nachtegaal zong,
Wachtte zoo blijde, haar hart was jong,
‘Lief houdt de schemer u tegen?’

Te middag in haren toren hoog,
Prinsesse zich uit het venstertje boog,
- Zonneglans over de landen, -
Schouwde zoo wijd - te laat of te vroeg? -
Wachtte zoo trouw, en haar harte joeg,
Vouwde de biddende handen,
‘Wegen en dreven, als 't harte mijn,
Wachten zoo leeg in den zomerschijn,
Lief, houdt het licht u in banden?’

En als des avonds het donker zeeg,
Prinsesse nog uit dat venstertje neeg,
- Nacht over wegen en dreven, -
Hield in haar handen dat lampken kleen,
Licht was de vlam of een ster daar scheen,
't Lag op haar handen te beven,
‘Lief, komt ge bang door nachts eenzaamheid,
Dat, als een sterre, u lichte en leid'
Mijn hart, mijn levende leven’....

Twaalf volksliedjes

Beurtzang[1)]

Twee nachtegalen in een dal
Een zoeten beurtzang zingen.
De zanger weder zwijgen zal,
De zwijger weder zingen.
Een zingt den zoeten beurtzang voort.
Een hoort den ander zingen.
De zanger zingt.
   De zwijger hoort.
Twee nachtegalen zingen.

Een engel hoort Gods woorden aan
En daalt op vleugels neder;
Is in Maria's woon gegaan.
Maria knielt daar neder.
‘Ave, die vol genade zijt.’
Maria groet hem weder.
‘God is met U’
   ‘Ik ben bereid’.
Ze spreken vroom en teeder.

1) Vgl.: Des Knaben Wunderhorn.

Twee hemelstemmen zoet en zacht
Dien schoonen beurtzang zongen.
Gods engel heeft den groet gebracht.
Het wonder is voldongen.
Geen schooner groet, geen liever woord.
Nooit wordt dit lied herzongen.
Gods engel spreekt.
    Maria hoort.
Twee nachtegalen zongen.

Ons lied

Een lied, een lied
Door stad en straat,
Een lied waar heel ons hart in slaat,
Nu laat het luid weerschallen!
Tot alle deuren opengaan,
Tot ieder op zijn stoep komt staan.
Een lied dat alle harten raakt,
Dat alle blijdschap wakker maakt.
Nu laat het luid weerschallen!

Een lied, een lied
Dat zingen doet,
Een lied van kracht en levensmoed,
Nu laat het luid weerschallen!
Tot ieder met ons medegaat,
Een groote troep door stad en straat.
En 't lied dat uit de harten dringt,
Een lied dat kind en grijsaard zingt.
Nu laat het luid weerschallen!

Eigen haard

Een koninkrijk, een hoog kasteel,
Dat is op aard een heerlijk deel:
Wie 't heeft, die moog het houden!

Ik heb mijn eigen koninkrijk,
Waar 'k voor geen rijken koning wijk:
Dat God het mij behoude!

Mijn eigen haard, gij schoon kasteel,
Gij Godsgeschenk, gij koningsdeel:
Dat God u mij behoude!

Lente

Een vogel klopte aan 't vensterglas,
Wat of dat voor een teeken was?
Doet op het raam, doet open!
En neemt dien vogel op uw hand,
Hij brengt uit 't groene lenteland
Blijdschap en nieuwe hope!

De kamer stroomt vol zonneschijn,
Wat mag dat voor een teeken zijn?
Doet op het hart, doet open!
Gods zegen is die lentegloed,
Die in ons hart herleven doet
Blijdschap en nieuwe hope!

Avond

Nu dalen avonddroomen
Over den rozengaard.
Twee late duiven komen
En zweven nederwaart,
En zweven om in kringen
Op zachte veeren zwingen.
Gods zegen huis en haard bewaart!

Er zweven zoete geuren
Over den rozengaard.
Twee roode rozen beuren
Haar bloemen hemelwaart.
Voor God de rozeroken
Diep in haar hart ontloken.
Gods zegen huis en haard bewaart!

Ga zacht nu langs de wegen
Van onzen rozengaard,
Daar daalt de hemelzegen
Op vleugels nederwaart,
Daar gaat gij stiller treden,
Daar gaan tot God uw beden.
Gods zegen huis en haard bewaart!

De goede herder spreekt

‘Het klagen van uw stem naar mij,
Dat riep van ver mij naderbij.
Arm lam, in dorens bang verward,
Ik neem u aan mijn levend hart.
Ik raap u uit uw zonden
En kus uw roode wonden.

‘Ik ken wel roode wond en pijn,
Ik weet wel hoe de menschen zijn.
Arm lam, verschrikt en opgejaagd,
Ik weet wel waar uw stem van klaagt.
Ik draag u uit dit schreien
In 't bloeien van mijn weien.

‘Mijn bloemenweien geuren zoet,
Haar geur uw pijn genezen doet.
Arm lam, dat aan mijn Harte beeft,
Ik draag u waar mijn lente leeft.
Daar zingen engelkoren
Voor 't lam dat was verloren.’

Zondag

Zondag is een blijde dag!
Alle klokken van de kerken
Roepen: rust nu van het werken.
Alle klokken luiden luid:
Menschen, komt uw huizen uit.
God gedankt met lied en bede.
Zondag is een dag van vrede!

Zondag is een blijde dag!
Alle vogels in de boomen
Roepen: Zondag is gekomen.
Alle vogels zingen luid:
Menschen, komt uw huizen uit.
Komt nu langs de groene wegen.
Zondag is een dag van zegen!

Zondag is een blijde dag!
Kinders juichen in hun kringen,
Klokken luiden, vogels zingen:
Zondag is de dag van God,
Menschen, doet naar Gods gebod.
Rust uw krachten zal vermeeren.
Zondag is de dag des Heeren!

Limburg

Mijn bloeiend land, mijn heuvelland,
Ik min uw bosch, uw boomen,
Uw bloemen en uw weideland,
Uw bronnen en uw stroomen.
Gij zijt mijn thuis, mijn toeverlaat,
Lief land waar mijne haardstee staat,
U blijft mijn hart behooren!

Mijn vruchtbaar land, mijn heuvelland.
Ik min uw ruischend koren,
De wegen door uw akkerland,
Uw dorpen met hun toren.
Gij zijt mijn thuis, mijn toeverlaat,
Lief land waar mijne haardstee staat,
U blijft mijn hart behooren!

Mijn zonnig land, mijn heuvelland,
Waar goede menschen wonen,
Ik schud hun trouwe vriendenhand,
En trouw zal trouw beloonen!
Gij zijt mijn thuis, mijn toeverlaat,
Lief land waar mijne haardstee staat,
U blijft mijn hart behooren!

Mijn vaderland, mijn heuvelland,
Mijn land met gaard en beemden,
Verdwaal ik ooit naar 't verste strand
En leef ik onder vreemden:
Gij zijt mijn thuis, mijn toeverlaat,
Lief land waar mijne haardstee staat,
U blijft mijn hart behooren!

Dansliedje

Op, meisjes, in den rondedans.
Nu weeft een bonten bloemenkrans
  En slingert in de rijen!
    We zijn zoo jong
    Ons hart is blij,
    We zijn zoo blij
    Ons hart is jong,
Dat is een groot verblijen!

Op, meisjes, zingt een blijde wijs.
De wereld is een paradijs,
  We dansen en we zweven!
    We zijn zoo jong
    Ons hart is blij,
    We zijn zoo blij
    Ons hart is jong,
Dat is een vroolijk leven!

Op, menschen, zingt en danst als wij.
Komt, sluit u in de bonte rij
  En zingt langs alle wegen:
    We zijn zoo jong
    Ons hart is blij,
    We zijn zoo blij
    Ons hart is jong,
Dat is een groote zegen!

Vogelzang, wiege-zang

De leeuwrik zingt zijn lentelied
Hoog in het licht verloren.
Hij zingt terwijl hij nederziet
Naar 't nest in 't ruischend koren.
Hij zingt tot God een dankgebed,
Die mét hem op het nestje let,
Geheiligd en beveiligd.

De moeder zingt haar wiegelied
Zacht over 't wiegje henen
Ze zingt terwijl ze nederziet,
Ze zingt en bidt met eenen.
Ze zingt tot God een dankgebed,
Die mét haar op het wiegje let,
Geheiligd en beveiligd!

Bij 't werk

Sterke werkers!
Sterk en vrij
Werken wij en zingen wij.
Zingen in den morgen,
Zingen zonder zorgen.
Vaste hand en vlugge voet
En het hart vol levensmoed:
Zingt om arbeids zegen!

Sterke werkers!
Sterk en vrij
Werken wij en zingen wij.
Zingen arbeids eere,
Kracht en lust vermeeren.
Open oog en blij gemoed
En het hart vol levensmoed:
Zingt om arbeids zegen!

Sterke werkers!
Sterk en vrij
Werken wij en zingen wij.
Zingen met ons allen
Tot de nacht komt vallen.
Arbeid maakt het rusten zoet,
Geeft het hart zijn levensmoed:
Zingt om arbeids zegen!

Zingen

Als de tuinen bloeien:
Alle vogels stoeien.
Alle vogels voor en na
Zingen blijde gloria!
Laat ons, als de vogels vrij,
Zingen in het lentetij,
Zingen luid en blijde
Over hof en weide!

Zomerzon en glansen:
Alle kinders dansen.
Alle kinders voor en na
Zingen juichend gloria!
Laat ons, als die kinders blij,
Zingen in het zomertij,
Lied en lust en leven
Over weg en dreven!

Als de bladers vallen:
Jagerhorens schallen.
Alle stormen voor en na
Zingen kracht en gloria!
Laat ons, als die stormen vrij,
Zingen in het herfstgetij,
Jeugd en vreugd behouden
In de dorre wouden.

Toen Gods sterre straalde:
Engelkoren daalden,
Alle englen voor en na
Zongen vrede en gloria!
Laat ons, als die englen blij,
Zingen in het wintertij,
Gloria en vrede
Over dorp en stede!

Kinderrijmen

I
Avond en morgen

Ons huis heeft zeven kamers,
Eén kamertje van mij.
Daar staat mijn ledikantje
Met kussens en een sprei.
Ons huis heeft zeven vensters,
Eén venstertje van mij,
Daar hangt een wit gordijntje,
Dat schuif ik wijd op zij,
Dan zie ik waar de sterren zijn,
Dan slaap ik in den maneschijn.

De tuin heeft zeven boomen,
Eén appelboom van mij,
Die staat dicht bij mijn venster,
Met bloem en blad in Mei.
De tuin heeft zeven vinken,
Eén vink alleen van mij,
Die nestelt in mijn appelboom
En slaapt dus dichtebij,
Die zal wel vroeg aan 't zingen gaan,
Die roept me weer om op te staan.

De zon heeft duizend stralen,
Eén straal in ieder nest,
Tot alle vogels zingen.
Mijn vinkje zingt het best.
Ons huis heeft zeven vensters.
Zes vensters zijn nog dicht,
Mijn venster is wijd open,
Mijn kamertje vol licht.
Ik leun wat in mijn raamkozijn...
Ik zou graag bij mijn vinkje zijn!

II
Diefjes

Buurvrouws haantje
Pik-wat-gauw,
Buurvrouws hoentje
Lijsje,
Buurvrouws eendje
Kijk-niet-nauw
Buurvrouws gansje
Gijsje:
Komen door de groene haag,
Komen met een leege maag,
Komen op een sukkeldraf
Recht op buurmans schuurdeur af.

Buurmans haantje
Canteclaar,
Buurmans hoentje
Hekske,
Buurmans eendje
Huid-en-haar,
Buurmans gansje
Gekske,
Buikjes rond van gerst en graan,
Komen in de schuurdeur staan,
Komen op een sukkeldraf
Recht op buurvrouws diefjes af.

Canteclaar pakt Pik-wat-gauw,
Hekske vecht met Lijsje,
Huid-en-haar pakt Kijk-niet-nauw,
Gekske vecht met Gijsje.
Veeren stuiven wijd en zijd!
Buurman lacht, en Buurvrouw schreit.

III
De pinksterbloem (rondedans)

Kom, Pinksterbloem, treed uit!
We zullen gaan maken
Van stokken en staken,
Van bloemen en kransen,
Van bloem en blad:
Een huisje,
Een kluisje,
De pronk van de stad!

Kom, Pinksterbloem, dans om!
We zullen gaan bouwen
Met poorten en schouwen,
Met torens en transen,
Met vaan en vlag:
Een huisje,
Een kluisje,
Dat blinkt in den dag!

Kom, Pinksterbloem, keer weer!
Wie komt er te wonen
In kransen en kronen?
Wie zal er daar dansen
Bij fluit en veêl,
In 't huisje,
Het kluisje,
Het koningskasteel?

Nagezongen

Carillon

In de oude stede Brugge,
in die wondre vlaamsche veste,
als de avondschemers zweven, -
rinkel-teer en rag verweven,
diep en dragend ook bijwijlen,
wislend als des dichters rijmen,
zingend, biddend -
    luidt de beiaard
van den belfrood op het marktveld,
in de oude stede Brugge.

Klankvol dreunend, diep beduidend
stiller antwoord, op 't welluidend
klepelklokjes klankenrijgen,
twalef zware slagen vallen, -
en uit 's hemels stille hallen
stilte op de stad komt zijgen.
Stilte door het luchtruim dwaalt,
stilte over d' aarde daalt.
Hier en daar nog treden schreden
van een poorter, die tevreden
huiswaarts keert door d' avondstede,
en een wijle - echo's leven
in de oude stede Brugge.

In mijn ijle sluimerdroomen
hoor ik almaar klanken komen,
welke luid de vlucht verkonden
van de stille nachtestonden.
- Klokken luiden, droomen zwerven,
droomen in 't gelui versterven,
't luiden sterft in droomgefluister.
Zwermen droomen komen luidend,
klokkentonen droombeduidend
uit die verre wereld komen,
waar de klokken en de droomen
wonen in het eenzaam duister.
Al het andre slaapt in Brugge,
in die wondre vlaamsche stede.

'k Meen der klokken eêl gespeel
lijkt des dichters rijmen veel:
ragge rijmen, ranke ronden,
al zijn droomen, zangen, vonden,
uit den belfrood van zijn brein
zijgen, en verloren zijn,
op der steden steenen daken.
Want bij nacht - welk harte hoort
naar des dichters zielewoord?
Soms bij dag een man wel gaat,
die des dichters stem verstaat,
maar de zin hem ijl verzwerft.
Klokkenlied in schemer sterft.

Soms - een slapelooze zwerver,
in een schamel onderdak
aan de dorre levenslanen,
als de nevel van den nacht
al gerucht tot zwijgen bracht,
luistert naar het diep bedied
van des dichters zielelied.
Tot hij hoort of droomt te hooren,
in der zangen zin verloren,
droomen, die hij lang beminde,
woorden, waar zijn ziel op zinde.
Tot in 't eêle klokkenspelen,
d' eigen droomenklokken deelen,
eigen droom en 's dichters zangen
zingen 't ééne zielsverlangen.
- Dan ontwaakt hij in den dag,
schreiens-droef, maar met een lach.

Stille sluimerdroomen dwaalden,
klokkenslagen droomend daalden,
rond den schemerigen belfrood
sliep de wondre stede Brugge.
(*Vgl. Longfellow*)

Doornenkroon

‘De Lente dood!’ mijn bange droom
Zag jeugd-beroofd natuur vertreuren.
De straat, doorwalmd van winter-doom,
Gaart dorre bladers voor de deuren.

Heenzwervend uit de leege woon,
Heb ik een dorenwoud gevonden.
Ik vlocht daar takken tot een kroon,
Die heeft mijn smartend hoofd omwonden.

'k Gemoette lastering en hoon
Van knaap en man, die smalend smaadden:
‘De dwaze met zijn dorenkroon.’
Dit werd mijn naam langs de open paden.

Ze noemen mij een kindschen nar:
Maar de engel van den dood daalt neder,
Die draagt als kroon een lichte star
En glimlacht, naar mijn krone, teeder.

Zijn hand aanroert mijn voorhoofd zacht:
Uit dorens loovers zijn ontloken;
Zijn stemme fluistert in den nacht
Een wonderlijke liefde sproke.

Verbijstering

Ik staar mijn eigen woorden aan -
Kan wanhoop, stilte en wilde smart
Dan schuilen in één menschenhart?
Berusting in 't ontstaan vergaan?

Of blijft mijn smart onaangeraakt
Van wilden storm of bange rust,
Van wisselingen onbewust
In 't diepe zelf, dat niet ontwaakt?

Zoo schimt in 't doode watervlak
De schaduw van een leeuwerik;
Zoo staart de schrik in dooden-blik:..
De starre dood blijft strak en blak.

Moet na den schok, die 't harte brak
De hartklop toch nog levend slaan?
Of dwaal ik om in nacht en waan,
Geslingerd als een weerloos wrak
Dat op een klip te pletter stiet?

Wee mij, die schijn en zijn niet weet!
Verdwaasde in 't vale boetekleed,
Die 't waar bestaan niet voelt of ziet.
(*Uit Tennyson's 'In Memoriam'*)

Sneeuwvlokken

Diep uit den boezem van de lucht,
Diep uit de wolkenvouwen van haar kleed,
Over verlaten hei en oud gehucht,
Over de wegen waar geen voet meer treedt,
  Daalt stil en traag
  De sneeuw omlaag.

Zooals somwijlen onverwacht
De ziel vindt schoonen vorm voor hare pijn,
En 't hart voor rustelooze klacht
Troostenden zang en reinen schijn,
  Zoo weet voor leed en wee,
  De lucht haar biecht en bee.

Dit is der luchten stil gedicht,
In vlokken-val en trage maat verweven,
Dit is 't geheim, dat haar in 't harte ligt,
Heel haar bedroeven en haar leven,
  Gefluisterd nu en uitgezeid
  Over der velden eenzaamheid.

(*Longfellow*)